

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

Zoals in alle Vlaamse steden, ook:

Het Leuvens Karnaval

Het kan je toch maar overkomen, dat juist jij over studentenkarnaval anno 1983 moet rapporteren in de kolommen van dit blad. Toevallig omdat je de redakteur bent, die "doorleefde gebeurtenissen van op een afstand kan bekijken". U zegt? Voor zover carnaval meer met doorleven dan met overleven te maken heeft kan je het gebeuren ook vanop een zeer grote afstand (en kilometer, bijvoorbeeld, als ruime schatting) bekijken. Echter, dit bleek niet de ware opdracht te zijn. Daarom trokken wij onze legerschouwen (vader heeft ze sinds 1958 niet meer gebruikt en ze piepen dus weer), een blauwe broek vol potloodstompjes, een dikke jas en een muts, die zonder schroom in Garmisch-Partenkirchen kan gedragen worden, aan. Op die manier leken wij noch een banale nietsvermoedende voorbijganger noch een gesjeesde en puil-ogende deelnemer in het werve-

Veto: Goed, kastelein dus. Wij wilden eigenlijk alleen maar vragen wat de prognoses voor carnaval 1983 zijn.

Kastelein: Wij rekenen op een omzet, die tussen de 45 en 50 procent hoger ligt dan de normale gemiddelde dagomzet. Daarnaast vermoeden wij dat, in vergelijking met de receptie van carnaval 1982, dit jaar een status quo, maximaal een daling van 5 procent, te verwachten is.

Veto: Wat wordt op carnaval het meest gekonsumeerd?

Kastelein: Onze omzet bestaat voor 80 procent uit bier, waarbij vooral de gewone pils het leeuwenaandeel voor zijn rekening neemt. Een kleine 10 procent wordt gevormd door niet-alkoholische frisdranken allerhande. Een grote 10 procent, de rest dus, dat zijn dingen als warme sjoko, verse soep en koffie, die vooral verbruikt worden na drie uur 's nachts, 'als de wijsheid is in de kan', zoals wij, mensen van het vak, dat zeggen.

Veto: Ondanks het plezier van veel geld te zien binnenkomen blijft het toch een zware werknacht?

Kastelein: Zonder twijfel. Ik persoonlijk leef daar een ganse week aan toe. Ik let op mijn voeding, weinig vet en zo. Ik ga joggen in Heverlee-bos. Ik

benige jongeling, die mooier dan anders was dankzij zijn masker, een schizofreen, die twee verschillende schoenen aangetrokken had, en tenslotte een klappertandende feestneus, die alleen een zwembroek met bloemmotief en een bierglas met oor als bescherming droeg.

Om het very moment dat we een dilemma (werpen we ons in het gewoel of gaan we slapen?) aan het wegen waren, werd onze aandacht getrokken door een man in blauwe regenjas, die op het voetpad stond en ijerig notities maakte als een eerstejaarsstud. Het bleek een plaatselijke redakteur te zijn van een grote krant. Onze tape-recorder mocht nog eens werken, Hansenne ten spijt.

Veto: U moet dus werken tijdens de karnavalnacht. Doet U dat graag?

Redakteur: Arbeid verzoet het leven altijd, maar niet iedereen is een vriend van zoetheid.

Veto: Hoe bekijkt U eigenlijk het gedrag van karnavalvierders?

Redakteur: Gekken vindt men overal, zelfs in gestichten.

Veto: U hebt een tragische visie.

Redakteur: Humor en tragiek zijn twee zusters die men vaak moeilijk van elkaar kan onderscheiden.

Veto: Toch komt U het nog elk jaar eens bekijken. Ziet U een evolutie in het karnavalvieren?

Redakteur: Als Adam weer op aarde kwam zou het enige wat hij zou herkennen de oude moppen zijn.

Veto: Carnaval blijft wel belangrijk genoeg als stof voor een krant?

Redakteur: Wanneer een hond een man bijt is dat geen nieuws, maar wanneer een man een hond bijt, dat is nieuws.

***
Om beduud van te worden. Wij schudden een hand en stappen het voetpad af, voorzichtig, zonder konfetti te vertrappen.

Een paard in de gang?

Ongelofelijk. Wij zijn wakker geworden met op de neus een half pingpong-balletje, in rood geveerd en met een elastiekje aan. Pijn in de kop, bier-plekken op de broek en een holle portefeuille. (Foto genomen op carnaval '81) (foto Veto-archieef)

slaap mijn zeven uur per dag. Enzo-voert. Maar goed, mijn vader, die ook kaffee deed, zei altijd: 'een feest is een geseling waard!' en hij is vierentachtig geworden.

***
Wij maken een afspraak voor de volgende dag om een definitieve balans te kunnen opstellen en wij mengen ons weer tussen de paljassen en andere moeders mooiste.

Zandzakken?

Alhoewel wij sinds jaren de Parijse wintercollecties niet meer bekeken hebben proberen wij toch een staalkaart van de karnavalmodie seizoen '83 te geven. Waanzinnig populair blijft de witte mantel met traditionele reifen en opengaande achterpanelen, in het jargon ook wel eens 'labojas' genoemd. Naargelang de ontwerper wordt de mantel aangevuld met levensbeschouwelijke tot ronduit schunnige opschriften in een kleur, die meestal uitgelopen zwart of gewassen blauw is. Een klassieker blijft ook de kostumering, die verwijst naar een te verbannen jezuïetenopvoeding of een bevrijdings-theologisch standpunt. Inderdaad, pastoors, nonnen en paters zijn niet meer weg te denken uit het karnavaldefilée. Uitschieters, die we dit jaard konden noteren, waren: een

Als het glas twee kontjes hoog is!

De aanblik van de Oude Markt is troosteloos. De konfetti-eksplanen zijn hun kleur verloren geraakt door

Weekblad. Jaargang 9, '82-'83. Nr. 20, dd. 25 februari 1983.

V.u. Marcel Meeus, Van Evenstraat 2D, 3000 Leuven. Tel.: 016/224438.

Redakties steeds op vrijdag tussen 16.00 en 19.00 uur (open voor ieder) op 't Stuc, Van Evenstraat 2D, 1ste verd. Art. binnen 1 week vóór verschijnen.

Abonnementprijs per jaarg.: 150 fr. (gewoon), 350 fr. (steun) Te storten op rekening nr. KB 431-0079541-68 t.n.v. ASR-Veto, Van Evenstr. 2D, Leuven, met vermelding 'Veto-abonnement'.

EN VERDER...

Redactioneel	p. 2
Onderwijs in de wereld	p. 3
Beiroet après la guerre	p. 3
Babar van Polen	p. 4
Vlaamse Uniefs deel III	p. 5
Universitaire Vredesweek met	p. 6
Bernard Benson	p. 6
ook in GDW	p. 7
Communicatie of Manipulatie	p. 8
Goldstein en videookes	p. 9
Katechika-schilders	p. 9
Sneak aftershave-views	p. 10
Dokter in de zaal	p. 11
Column 8	p. 12

de minachtende behandeling van schoenzen. Her en der liggen als vondeling achtergelaten delen van kostumering: een bollenstrik, een stuk kanten zoom, een ex-blonde pruik. Echter, vooral glascervenen springen in het oog, gelukkig figuurlijk, en de middagzon geeft de glinstering een duwtje in de rug. Wij hebben ons rekenmachietje niet bij om een benadering van het aantal gesneeuwde vijfentwintigcentiliters te kunnen geven, maar zonder de bek te scheuren kunnen we stellen dat er genoeg schervenen liggen om een volwassen glaskontainer voor het leven jaloers te maken.

Iemand zwaait druk de bezem over de kasseien. Hij blijkt Albert te heten en maakt slechts tijd voor één vraagje.

Veto: Nog nooit vreemde dingen gevonden bij het vegen?

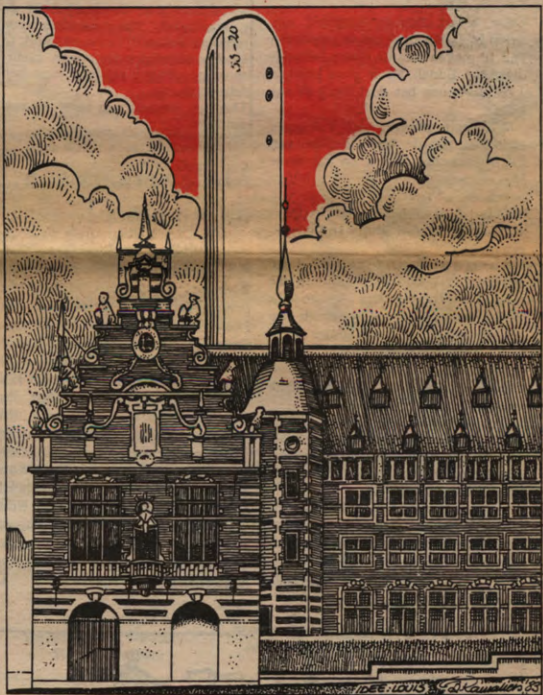
Albert: Nieuwsgierig kadeeke, hé. Soms vinden wij wel eens een stuk van

vrij frank, als het dat is dat ge bedoelt. Anders is het vooral glas geblazen, haha, 'tis daarom goed dat carnaval in de winter valt want in de zomer met al die blote voeten in sandalen... En als ge zit te vissen naar straffe toeren, dan moet ge bij mij niet zijn. Ik heb horen vertellen dat 9 maanden na carnaval veel niet te vet gewilde kindjes geboren worden, dus moet ge maar raden wat we zeker niet vinden.

***
Karnaval 1983 sluiten we met die woorden af. Dit willen we nog wel kwijt. Er zijn twee grote verschillen tussen carnaval in Leuven en in Rio de Janeiro. Het eerste is dat er meer doden vallen in Rio, voor het tweede maken we geen tekening.

Filando Canero

Noot: Bovenstaand artikel werd door Veto ingezonden als deelname aan de Pulitzerprijs 1983 voor journalistiek. □

EEN STUKJE LEVEN IN DE LUCHT OP PAGINA 6 & 7?

Stuc op laatste benen?

In Veto 12, vlak voor de kerstvakantie, blokketterden we sensationeel op de voorpagina: 'Sluit 't Stuc op 1 februari?'. Kort daarop verschoof de Stuc voor Stuc-krant de deadline naar 1 maart. En dat is dus komende dinsdag, nietwaar, en de personeelsproblematiek van 't Stuc, toch de oorzaak van de hele paniektoestand, is verre van opgelost... Ondanks dat heeft 't Stuc intussen zijn boordevolle programma voor maart bekendgemaakt en die is nog niet om mee te lachen ook. Alle contracten liggen vast, dus de programmatie gaat gewoon door, lijkt het. Enfin, wat heet 'gewoon'... Er vallen onder de geplande initiatieven toch wel klappers te bespeuren, die misschien wel de hoogtepunten van het seizoen zullen worden. Zo is er de terugkeer van Jozef Van den Berg, en ook de Internationale jeugdfilmeek van 5 tot 13 maart, de aanzet (eindelijk) tot een verdiepte werking rond kinderfilms. Een aanzet... in volle geruchten over sluiting en op-sterven-na-dood zijn?

Toch is de personeelsproblematiek nog lang niet opgelost. De idealisten die al maanden vrijgesteld van stempelcontrole en zonder de minste sociale garanties 't Stuc draaiend houden, wachten nog steeds op de uitspraak van het Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling. Toen immers zowel de BTK-als de Derde Arbeidscirculair-aanvraag werden afgekeurd, heeft de beheerraad van de VZW Kultuurraad beslist tot de enig overblijvende oplossing: verlenging van het afgelopen BTK-projekt. Maar dan moet KuRa zelf 25% van de loonlast bekostigen, en het is nog lang niet zeker dat de 5 jobs allemaal verlengd worden; 2 of 3 toewijzingen is ook mogelijk, maar wel te weinig.

Eerstdaags moet normaal de beslissing vallen. Een tot overmaat van ramp blijkt op de ASR-Stuurgroepen van de laatste weken ook al niet te veel steun of belangstelling voor de kwestie te bestaan bij de andere raden. Maar daarover spoedig ongetwijfeld meer.

J.H. Verbanck & Guido Janssens

REDACTIONEEL

Kanonnen, dus boter!

Onze ministers hebben het spel goed gespeeld; wapeniging wordt nog altijd gepresenteerd als een zaak van lijfsbehoud, maar dat lijfsbehoud zit 'm niet meer in de 'schieten-of-afgeschoten-worden'-sfeer, maar is nu een economisch lijfsbehoud geworden. Het hele pakket wapenaankopen wordt door de regering bijna gepresenteerd als haar grote werkgelegenheidsplan, haar New Deal. Niet kanonnen of boter, maar kanonnen, dus boter. Nu kan er geredetwist worden over de reële impact van de toegekende compensaties. Het gaat hier om erg gespecialiseerde spits technologie (bedoelde minister Geens dit met zijn Derde Industriële Revolutie voor Vlaanderen? (DIRV Geens) die voornamelijk kapitaalsintensief zijn en dus weinig extra tewerkstelling zal opleveren. Dit was echter hele-

maal geen punt voor de pers en de publieke opinie, want Vlaanderen zag met lede ogen de aanbestedingen naar onze Waalse broeders verdwijnen zonder in te zien wat de echte draagwijdte van dat gouden kalb was.

Niettegenstaande allerlei Vlaamse en Vlaams-nationalistische kringen ons het tegendeel willen doen geloven, vaart Vlaanderen, of althans een beperkt segment ervan, niet zo slecht bij de 100 miljard-aankoop. De FLAG annex VEV-lobby van Candries (remember de Wies Andersen-show), Bekaert en konsoorten heeft nog nooit zoveel in de wacht gesleept, maakt daar ook geen geheim van en ziet haar intrede op de internationale wapen- en vliegtuigmarkt geforceerd door onze minister Vreven — het is in deze optiek misschien niet zo slecht Defensie te laten fusioneren met Buitenlandse Handel.

Het staat tegenwoordig chic om tegen de 100 miljard te protesteren. Kritiek op grond van emotionele argumenten is echter altijd slechte kritiek; als je zegt: "Wapens, bah", dan is dat een heel mooie uitspraak en een gezonde etische instelling, maar koop je er weinig voor in deze kontekst. Zo'n kritiek geeft immers geen analyse van het hele gebeuren rond wapenaankopen, waarom ze plaatsvinden, binnen welk kader enz. en is dus ook geen goed 'wapen' tegen een volgende 100 miljard.

De andere kritiek, die kritiek vanuit economisch oogpunt, is evenmin de goede kritiek omdat ze eigenlijk maar een beperkt aspect van de 100 miljard in vraag stelt, namelijk het economisch aspect; ons buitenlandse beleid, onze NAVO-verbintenissen (of althans de huidige vorm ervan) worden niet in vraag gesteld, evenmin als het feit dat wij wapens kopen op zo'n grote schaal. Het

had enkel wat optimaal kunnen gebeuren.

Men moet verder kijken dan de F-16; achter dat onogelijk vliegtuigje verschuilt zich onze hele, starre buitenlandse politiek, onze lansknechtpositie binnen de NAVO en onze gijzelaarspositie tegenover Uncle Sam. Wie dit allemaal voor lief neemt moet er de F-16 bijnemen. In het parlement wordt hierover gezweven, en flaters zoals deze Aankoop van de Eeuw zullen blijven plaatsvinden zolang onze buitenlandse politiek (net als die van onze partners) automatisch Atlantisch is, onze defensie gebaseerd blijft op de nucleaire paraplus en hoogtechnologische wapenindustrie van de Verenigde Staten, en het parlement de moed of niet de moeite wil opbrengen om over deze issues eens grondig te debatteren.

De redaktie

LEZERSBRIEVEN

Een briefje in de fles voor J.H. Verbanck

Onze leraar estetica verbood ons zeven jaar geleden al, om nog woorden vuil te maken aan de Vorm-Inhoud-diskussie. Edoch, als de grote kritikus J.H. Verbanck het doet, mag ik het ook.

Ik beaam plechtig dat Yol grote artistieke waarde heeft, dat het een knap gemaakte film is en dat ik er "huijverend" van de Gruwelijke Schoonheid" naar heb gekoken.

Maar kan J.H. Verbanck in 't vervolg een minder minimaliserende, een minder biased-toon aanstaan, als hij het heeft over de politieke inhoud van een film? Dat Yol een sociaal-politieke inhoud heeft, daar kan je moeilijk naastkijken, Güney zal de ellende van zijn personages toch niet louter deko-ratief gebruikt hebben. Het is niet omdat zo'n politieke inhoud je niet direkt ligt, dat je 'm moet belachelijk maken.

Zo, J.H. Verbanck, na uw Tirade tegen een Typist, is ook deze Recensie van u in mijn verkeerde keelgat geschoten. Ik verslik mij geen derde keer in uw stukken. p.s. Als u tenminste de prentjes goed bekeken had, zou u moeten weten dat de vijf hoofdfiguren geen vijf Koerden waren. Hebt u de film wel gezien?

An M.C.R. Van Wanzele

Alle lezersreacties kunnen gese-veerd worden op het Veto-sekretariaat, 't Stuc, Van Evenstraat 2 D, 3000 Leuven, verdieping 1, deur 6. Schrijfsels, waarop men geen naam durft te zetten of die niks te maken hebben met de Veto-inhoud, worden verbannen naar de doofpot of de prullenmand. "Naam en adres bij de redaktie bekend" is een moeilijk te vinden achterpoortje, onze zachtmoedige schaar is een soms te zoeken inleverpoortje. Dus, als iemand van jullie nu nog zin heeft...

Medewerkers aan... dit nummer!

AIB, Wilfried Allaerts, Filiep Canfijn, Mieke Cantineaux, Jean de Béthune, Alain de Crombrugge, Francis De Groot, Peter De Jonge, Louis De Meuter, Luc De Munk, Dirk De Naegel, Bernard Dumoulin, Polleke Fotozet, Guido Janssens, Katechetika-schilders, KVHV, Ineke Leemans, LVSV, Bart Ramackers, SJW, Pieter T'Jonck, Rik Umans, Danny Vandembroucke, Leo Vander Aa, Jos Vandikkelen, Luc Vanheerentals, An Van Wanzele, J.H. Verbanck, Wim Verhelst, Ingeborg Verplancke, Jos Vos, Ronnie Willekens, de werkgroep universiteit en maatschappij en tenslotte Jan, de nieuwe tikker met vergeten achternaam...

DOORSLAGGEVENDE BESPARING

-3.000 F
= **25.700 F***
ledenprijs

De elektronische schrijfmachine...

- De Brother 9300, een compacte bureau-schrijfmachine, zal u verbazen door haar enorme mogelijkheden:
- automatische onderlijning
  - centrertoets
  - "Margriet" systeem met lint-kassette
  - korrektie- en geheugen
  - decimale tabulator

De compacte elektronische bureaumachine.
brother 9300

...tegen een ongelooflijke prijs!

* Uitzonderlijke prijs tot 15 april 1983.

ACCO KANTOORHANDEL
Tiensestraat 134-136
B 3000 LEUVEN BELGIE
Tel. 016 / 23.35.20

Het ei van Newton

Het is de gewoonte van deze kolom niet het uitgebreid te hebben over andere Veto-medewerkers. Newton kent zijn wereld en rekent takt onder zijn voornaamste eigenschappen. En toegegeven, toen we vorige week de berg beklommen om de interne «moelijkheden en identiteitskrisissen» te overschouwen, kwamen we ook met stenen tafelen naar beneden, waarin de zieleoerselen van Veto-medewerkers te lezen vielen. Echter, in extenso gingen we niet en dat doen we deze week wel. Zout op het ei en bijten maar.

Dit moet een voorlopige biografie worden van Filando Canero (of hoe noemt meneer weer?), die je deze week een eerste bijdrage leverde rond carnaval. Je bekijkt het maar ergens in dit blad, maar lees eerst het levensverhaal van minister Filando Canero-of-zo.

Hij is het enig kind van een Braziliaanse vader en een Belgische moeder. Papa zat in de bananenbusiness, legde regelmatig met schip en al aan in de Antwerpse trots (Ik bedoel, één van de vele dingen, waar Antwerpenaars plegen fier over te zijn), rukt toen de stad in en de rest laat zich raden.

Trouwen was het geblazen in 1958, de bananen werden met rust gelaten en meneer Canero-of-zo begon een winkelje in de buurt van de haven. In 1959 werd een zoon

van 3650 gram geboren. Die doorliep met modale vrucht de lagere en middelbare school, probeerde een voetballoopbaan op te zetten bij Antwerp (inderdaad, Braziliëans bloed en lopen waar gaan niet kan) maar werd ook een graaggeziene gast in diskotanten en andere meisjeskoncentrerende ruimten. Dus dag voetbalkarrière en onze vriend mocht gaan werken. Eerst als loopjongen bij een telefoongigant; later verdiende hij brood en beleg als verzorger van flumig's en ander gekultiveerd pluimvee in de dierentuin.

Verleden jaar hield Canero-of-zo (we zullen het toch eens moeten nakijken) de dagelijkse arbeid voor bekeken en legde een deel van zijn spaarcentjes op de inschrijvings-tafel van onze universiteit. Inderdaad, studeren moest nog eens geprobeerd worden: vader wilde wat geld daarin investeren en moeder was er meer dan blij mee. (Wat onze vriend studeert moeten we echter nog eens goed nakijken.) De lessen werden vrij goed gevolgd, een optimale combinatie tussen blokken-slapen-stappen werd gevonden en de weg naar een geslaagde eerste zitting leek zonder hindernissen, recht.

Owee, driewerf owee, Canero-of-zo had niet genoeg aan zijn leventje, dat zich vooral op 12 vierkante meter tussen gedrukte pinups en vaselinefoto's afspeelde.

Wat doen? Pet-en-lint-kultuur, neen, dat was te drukkend, barrikade-strijd, neen, dat was te zeldzaam, zuipschuit-gedrag, neen, dat was te kostelijk. Het enige alternatief, dat weerhouden werd, was een journalistieke inzet bij het onvolprezen blad Veto. Zo hoor je het nog eens van een ander en niet van Via Secura.

Ik zie hem nog altijd binnen komen op het sekretariaat. Schuchter in het kwadraat, onzekerheid troef maar Canero-of-zo had iets, dat was duidelijk. Een redakteur stelde formele vragen, zoals hij trouwens altijd deed. Als zoon van een slager wilde hij immers het vlees in de kuip kennen. (Schoudergebragd? Kalfslapjes? Blinde Vinken?) Onze vriend liet het over hem gaan en toen vroeg de hoofdredakteur van waar zijn familienaam kwam. Bovenstaand verhaal werd verteld, zonder sambaballen, maar recht voor de raap. Onze hoofdredakteur kreeg een lampje boven het hoofd en sprak de historische woorden: «Maar dan jij de geknipte persoon om over carnaval te pennen!». (Ik heb altijd iets tegen de uitdrukking 'geknipte persoon' gehad, want dat is een eunuch ook.) Vwala, het resultaat van én de intelligentie van de hoofdredakteur én de schrijfkunst van Canero-of-zo is ergens anders leesbaar en het ei van Newton is gelegd.

(ADVERTENTIE)

"Cafe Taverne Universum"

Herbert Hooverplein 26 (Hoek Tiensestraat)
3000 Leuven ☎ 016/20.07.50

Super-Snacks en Spaghettì

Terras

Flotte bediening

Alle dagen open vanaf 7.30 h

Ruime parking

Zaal ter beschikking

Zelfs heden ten dage: tot het werk erop volgt!

Doceergedrag, eksamen-systemen, kredietpuntenstelsel, studiedruk. Al deze begrippen zijn de laatste jaren in de studentenwereld en ook in Veto reeds meermaals aan bod gekomen. Ze handelen allemaal over de wijze waarop aan de unief het onderwijs verzorgd wordt. Maar de inhoud van het onderwijs en het onderzoek kwam hierbij niet aan bod. Toch leefde er bij een aantal organisaties de overtuiging dat de universiteit door haar onderzoek en onderwijs een belangrijke maatschappelijke functie te vervullen heeft. Vanuit deze bekommernis ontstond de werkgroep Universiteit & Maatschappij.

Doelstelling

Het antwoord op de vraag: "Wanneer startte de Werkgroep Universiteit en Maatschappij" zal altijd wel een beetje onduidelijk blijven. Dit initiatief groeit immers stapsgewijze in omvang en diepgang en iedere nieuwe stap heeft iets van een start. In de prille beginfase kwamen enkele mensen van de Universitaire Parochie, Wetenschap en Samenleving en Kringraad smaden die het erover eens waren dat de universiteiten door de wetenschap die ze ontwikkelen en de plaats die ze innemen in de samenleving medeverantwoordelijk zijn voor een aantal sombere evoluties die onze wereld bedreigen (Derde Wereldproblemen, bewapeningswedloop, macht van het maatschappelijk apparaat, milieuvergiftiging...). We vonden het dus nodig op te roepen tot een fundamentele bezinning over de taak van de universiteit. Zou onderwijs als onderzoek zouden moeten gehierarchieerd worden op het opheffen van bovenvermelde bedreigingen en naar het vervullen van zoveel mogelijk echte behoeften van alle mensen met duidelijke prioriteit voor de armen en de zwaksten. Dit hout dus een politieke keuze in die voorafgaat aan de vraag hoe aan onderwijs en onderzoek zal gewerkt worden. We zochten en vonden dan contact met verschillende bestaande initiatieven die zich min of meer in dit perspectief situeren (Werkgroep Zachte Technologie, Wetenschapswinkel, Koördinatiegroep Vredesinstaat, Vlaamse vredesunie Gent, Polekar). Geïnspireerd door de gedachtenwisseling over de doelstellingen en werkwijze van deze groepen werd een werkmiddel voor de werkgroep U & M ontworpen.

Basisfilosofie

Er zal steeds gewerkt worden vanuit 'een duidelijke basisfilosofie, die in het

manifest neergeschreven is. De universiteit moet ten dienste staan van heel het volk en de wetenschappelijke arbeid die er verricht wordt, moet ten goede komen aan de hele maatschappij, die haar daartoe trouwens de middelen geeft. Het uiteindelijk doel moet zijn: de ontvoogding van de mensen van alles wat hen onderdrukt, klein houdt en vervreemdt. Bijgevolg moet er in onderzoek en onderwijs prioriteit verleend worden aan de armen en de meest bedreigde groepen uit onze samenleving.

De interface-functie tussen de universiteit en de maatschappij moet beklemtoond worden. De werkgroep moet dus mensen uit de universitaire wereld samen aan tafel krijgen met vertegenwoordigers van groepen uit de samenleving die rond een bepaald thema aan de slag willen. We streven ernaar dat de universiteit haar taak zou vastleggen en geregeld aanpassen in overleg met heel de gemeenschap. Door het wetenschappelijk bedrijf open te gooien voor de minder draagkrachtigen, door wetenschapsmensen meer te laten meewerken met actiegroepen, vakbonden en andere bewegingen, door organisatorische verbanden met allerlei maatschappelijke groeperingen kan de wetenschap anders gaan functioneren.

Wanneer de wetenschappelijke vraagstelling geformuleerd wordt vanuit concrete maatschappelijke problemen zal bovendien de interdisciplinariteit weer op de voorgrond moeten komen. Deze problemen raken immers meestal aan verschillende vakgebieden. Zo komen bijvoorbeeld aan het probleem van de huisvesting en ruimtelijke ordening zowel bouwkunde en huurrechtgeving te pas als verkeer en leefmilieu.

De ervaring met hoger vermelde initiatieven leerde ons dat vele werkgroepen vanuit studenten ontstaan, maar er langzaam van weggroeien. Om dit te vermijden zullen we regelmatig met activiteiten naar buiten komen, om zo steeds nieuwe studenten voor de werking aan te trekken.

Werkingsmodel

Vanuit deze vier hoofdkenmerken formuleerden we een werkingsmodel op lange termijn. De werking start rond één thema. Als de groep medewerkers voldoende groot is kunnen dit er meerdere worden. Grosso modo onderscheiden we drie fasen in de aanpak van een bepaald probleem.

Er wordt een thema gekozen (passend binnen de basisfilosofie) en er wordt gezocht naar profielen, assistenten en studenten enerzijds en maatschappelijke groepen anderzijds die aan de werking willen deelnemen.

Deze verschillende partijen vormen samen een stuurgroep die zowel organisatorisch als inhoudelijke coördinatie van het project verzorgt. Hierbij zal de werkgroep U & M in het begin een

katalyserende rol moeten spelen. In die stuurgroep dient er een permanente discussie plaats te vinden tussen de partijen van binnen en buiten de universiteit. Onderzoekresultaten worden er besproken, nieuwe onderzoeksprioriteiten bepaald. Maar ook het organiseren van activiteiten en uitgeven van een publikatie behoren tot de taak van deze stuurgroep.

De werking rond een bepaald thema wordt afgerond met de organisatie van bv. een colloquium met bijbehorende publikatie, zodat we een bredere interfacewerking krijgen, en zodat niet alleen de groepen die in de stuurgroep deelnamen gebruik kunnen maken van de verkregen resultaten. Indien deze werkwijze inderdaad levensvatbaar is moet het aantal medewerkers en tema's toenemen.

In de tweede fase moet zoveel mogelijk werk binnen de bestaande lessen en seminars ingebracht worden, zodat op die manier de unief op langere termijn inderdaad zich meer met maatschappelijk relevante problemen gaat bezighouden.

Arbeid en tewerkstelling

De werkgroep koos 'Arbeid en Tewerkstelling' als eerste werkingstema. De redenen hiervoor liggen voor de hand: erg actueel, zeer geschikt voor een benadering vanuit onze basisfilosofie

De aandacht gaat uit naar tewerkstelling, maar de problemen in verband met arbeid die in het verlengde liggen krijgen ook aandacht (foto Wim Verhelst)

en aan te pakken vanuit een heel aantal studierichtingen. We zullen ons concentreren op tewerkstelling, maar problemen i.v.m. arbeid die in het verlengde liggen — bv. arbeid(loosheid)somstandigheden — krijgen ook aandacht. Concreet staan er reeds twee activiteiten op stapel. Er wordt door middel van een kleine enquête bij A.P. een inventarisatie gedaan van het

reeds bestaande onderzoek rond dit thema. Tegelijkertijd wordt er ook gepeild naar interesse van profen om mee te werken aan het project. De werkgroep zal ook naar buiten treden met een debat over de Derde Industriële Revolutie in Vlaanderen op woensdag 9 maart. Verdere informatie hierover vindt u in de Veto van volgende week. □

Ooggetuigeverslag:

Beiroet après (?) la guerre

Wat doet een Belg in Beiroet? Die vraag stelt een Libanees ons wanneer we de terugreis van Beiroet naar Brussel aanvangen. Goede vraag. Maar als 'De Charel' (zie ook Veto 1), sekretaris van het Universitaire Gezelschap voor de studie van de Kruisrijke voorstelling hem te vergezellen om uit te zien naar mogelijke nieuwe kanalen van hulp, sla je zo'n aanbod allicht niet af, of?

De dagen voor het vertrek: toch ergens die onvermijdelijke angststromen.

Op kerstavond stappen wij uit vliegtuig op de luchthaven van de Libanese hoofdstad. Er hangt een zachte temperatuur, aangenaam voor iemand die uit het koude België komt. Maar bij het zien van de vele militairen met geweer losjes over de schouder, beseffen we dat het hier menens is: geen toeristenreisje. En het begint al goed: het adres van het klooster waar we zouden verblijven blijkt niet bereikbaar. Op de weg ernaartoe worden nog steeds strategische punten bezet door de Syriërs, zo meldt ons een taxichauffeur.

Dan maar een hotel in de rue Hamra, het toeristische gedeelte van West-Beiroet. De rit naar het hotel knippen we onze benen samen: in het schemerduister zien de verwoeste gebouwen er angstaanjagend uit, bij het licht van een zeldzame straatlantaarn merk je duidelijk de vele kogelgaten.

In het hotel worden de eerste angstgevoelens gerelativeerd. Een luke- en comfortabele sfeer. Maar bij de wandeling door de stad 's avonds is het er weer. We worden voortdurend aangehouden en nagestaard. Een jongetje imiteert het geluid van vallende bommen.

Beiroet: de stad

Op kerstdag maken we een 'uitstapje' in West-Beiroet. Dit deel van de stad is nog intact. Veel toeterende auto's, nagenoeg geen verkeerstekens. Op vele muren prijkt de afbeelding van *Bechir Gemayel*, samen met de Libanese cedar. Maar het straatbeeld wordt ook bepaald door patrouillerende militairen van de aanwezigheid vredesmacht.

's Namiddags gaan we 'op zoek' naar puinen, maar veel zien we er niet. Het gedrag van de kinderen valt eens te meer op. Velen, sjofel gekleed, klampen rijkuitziende mensen aan om een paar Libanese ponden. Enkelens stoppen hen iets in de handen. Aan de kust steken jongetjes vroezoekers af; het lijkt alsof ze de Franse militairen, die hier een basis hebben, bestoken. Even verderop hebben twee jongetjes zich

'inge-graven' met wat zinken platen — een bordje ervoor met het opschrift 'Bain Militaire'. Over drie dagen beginnen de onderhandelingen tussen Libanon en Israël in het *Lebanon Beach Hotel* te Khalde.

Hicham van Zaarorich

's Anderendaags trekken we met Hicham en de Charel op zoek naar een vriend-rijkswachter, die werkt op de luchthaven. Hij zal ons meenemen naar zijn woning in *Zaarorich*, een dorp in de bergen ten zuiden van Beiroet. De Charel wil echter persé nog ergens naartoe en dat is blijkbaar niet naar de zin van de rijkswachter: een vinnige discussie ontspint zich, waar wij onrechtstreeks in worden betrokken. Wij voelen ons niets op ons gemak als we last krijgen met enkele rijkswachters. Gelukkig slagen we erin hen af te scheppen.

En daar zitten wij dan: alleen in een auto, met een wildvreemde rijkswachter, op 4000 km. van huis. Maar al bij al valt het heel goed mee. De gastvrijheid van Hicham en zijn familie slaat ons met verstomming. We worden overladen met Turkse koffie, Arabische sandwiches en een volledige maaltijd (rijkelijk besproeid met de Libanese wijn bij uitstek, *arak*, die ons al spoedig naar het hoofd stijgt).

In het dorp viert men luidruchtig een islamitisch verlovingsfeest. Toeterende auto's en even later tromgeroel. Maar in de verte horen we het geratel van mitrailleur en enkele doffe knallen, aan de horizon verdwijnt een rookkolom achter de bergen. Het verband met de strijd ligt voor de hand, maar dit kan evengoed een ordinar brandje zijn. 'La vie est si belle, pour quoi ils se battent ici?' vraagt onze gastheer; volgens hem zou het

probleem snel zijn opgelost als de Israël's hun biezen pakt.

De Charel komt niet opdagen, op een bepaald moment vreezen we het ergste. De kustweg is volgens Hicham niet bepaald veilig, dus we kunnen niet terug. Noodgedwongen moeten we de nacht in Zaarorich doorbrengen; voor onze gastheer is dat overigens geen punt.

's Avonds hebben we een gesprek met enkele jongeren uit het dorp. Veel wijzer worden we er niet van, we kunnen alleen maar besluiten dat het Libanese probleem echt wel kompleks is. Ze hebben het over vier groepen, elk met hun eigen doel, en hun wens dat Libanon een vrij land zou worden, met niet zo'n sterke tegenstelling tussen rijk en arm.

'Keer daar niet meer terug!'

Charel komt maar niet opdagen en we besluiten terug te keren naar Beiroet en onmiddellijk een vliegtuig naar België te boeken. Tijdens de rit in de kollektieve taxi naar de stad worden we voortdurend gekonfronteerd met Israëlische militaire controle. De soldaten staren telkens in de wagen en geven een teken dat we verder mogen: dat verwekt nog steeds een zenuwachtig gevoel. Aan de kust staat een flatgebouw in de vlammen, voor Darhoum — een nagenoeg totaal verwoest dorpje — bevinden zich enkele tanks en legertrucks. Plotseling weerklinkt duidelijk een salvo. 'God-verdomme...'. Een momentele schrik dat we dichtbij de vuurlinie zitten; het blijft bij de schrik.

Charel zit ons op te wachten in het hotel. Geen enkele taxichauffeur zou hem naar Zaarorich brengen. We

(vervolg op p. 4)

De Hamra-buurt in West-Beiroet: waar de internationale financiële wereld zich thuis voelt. Maar ook de straten van het schrilste contrast: sommigen moeten leven van de inkomsten uit verkoop van loten der nationale Libanese loterij. (foto Wim Verhelst)

LOVANIA HI-FI

A. DUCHESNE Mechelsestraat 38 3000 Leuven
016 22 55 59

OP VERTOON VAN DEZE ADVERTENTIE 5% KORTING

Aristry in Sound

TEAC ONKYO JBL

TENSA SANYO

Humanitaire versus politieke hulp aan het Poolse volk

De eerste artikel in een serie van drie getuigenissen met betrekking tot de huidige situatie in Polen. In dit artikel komt de Brusselse anarchist Babar aan het woord. Deze werd in juli van vorig jaar betrap in Warschau toen zij zendapparatuur voor een vrije radio wou overhandigen aan Romazweski de n°2 van Solidariteit in de Poolse hoofdstad. In een volgend artikel wordt het relaas gebracht van een Leuvense student die een bezoek bracht aan de Poolse studentenbeweging in het kader van een Internationaal Studenten Seminarie georganiseerd door de SUPS (de Socialistische Unie van Poolse studenten). Een derde getuigenis is afkomstig van een Poolse studente die sinds enkele maanden in Leuven studeert.

Babar, alias Roger Noël, maakt deel uit van het anarchistische kollektief de '22 Mars' in Brussel. De groep heeft de gebeurtenissen in Polen, meer specifiek o.m. Solidariteit, steeds met grote argwaan bekeken. Er was enerzijds het verband met de katholieke kerk in Polen, het groot percentage katholieken in beweging. Anderzijds was er de verafgoding, het charisma van Walesa. Gaandeweg heeft men echter vastgesteld dat Solidariteit een brede maatschappelijke beweging is, waarin nagenoeg alle politieke stromingen (buiten de Poolse socialistische Partij natuurlijk) vertegenwoordigd is, en als zodanig een hergroepering is, van alle Poolse bevolkingscategorieën om stilaan een nieuwe, voorlopig clandestine, Poolse samenleving uit de grond te stampen. Het is in die zin opmerkelijk dat Walesa de laatste keer herkozen is met een zeer minimale meerderheid. Babar zegt zich een verwant te voelen, met de KOR-groep Solidariteit die 'laïque' zijn (niet-katholiek), en resoluut voor 'l'autogestion' (zelfbestuur) pleiten. 'Wat me bijzonder getroffen heeft is de eis van de vakbond, om de onderhandelingen tussen patroons en werknemersafgevaardigden rechtstreeks uit te zenden via radio en/of TV, en hiermee mogelijk te maken dat bij moeilijke beslissingen of in het geval dat zich nieuwe feiten voordoen in de onderhandelingen, steeds direct de achterband te kunnen consulteren. Hetgeen niet vooraf bediscussieerd is onder de arbeiders, kan niet op de onderhandelingstafel besproken worden. Ten tweede vind ik het voor de westerse linkerzijde enorm belangrijk vast te stellen dat Solidariteit in feite een eigen, 'derde weg' zoekt tussen het kapitalisme en de socialistische diktatuur. Men zoekt hierbij een evenwicht tussen de vrijheid van het autonome individu, en een samenleving die zelfbestuur wil, en dit is een uitgangspunt waarin ik me kan terugvinden', aldus Babar.

Maatregelen

De humanitaire hulp aan de Poolse bevolking is zeer essentieel, stelt hij, omdat de socio-economische situatie van het land niet genoeg kan gedramatiseerd worden. Aan ieder individu worden bonnen uitgedeeld, waarmee een minimum hoeveelheid goederen kan aangekocht worden. 'Zo is het vlees gerantsoeneerd op 1kg per persoon en dit voor de termijn van een maand, waarbij er nog verschillende categorieën van vlees bestaan naargelang de financiële draagkracht van de persoon in kwestie. Er is 1 pakje zeep voorzien per persoon, voor een termijn van 2 maanden, en zo kunnen we nog een lange lijst opsommen. Het is niet mogelijk voor 20% van de bevolking om de opgesomde lijst aan te kopen. Door de economische boycot van het westen wordt de situatie elke dag slechter. Als de Amerikanen bv. hun maatsuivoer naar Polen hebben stopgezet, hebben de Poolse leiders bevel gegeven om alle kippen te doden, die zonder mais moeilijk konden overleven. Twee weken lang lagen alle etalages in Polen vol met kippen, waarna er noch kippevlees, noch eieren meer waren... 'We zijn er altijd van overtuigd geweest dat naast deze

humanitaire hulp, ook politieke hulp moest geboden worden', aldus Babar. Het is de tactiek geweest van de Poolse leiders om van de eerste dag na de coup, de Polen te atomiseren, te verdeelen door ze bang te maken voor elkaar. Velen worden gearresteerd na een verklikking, en dit scherpert een enorme paranoïa onder de bevolking. Het regime heeft het ook nagenoeg onmogelijk voor de bevolking gemaakt om zich uit te drukken. Na de coup van 13/12/1981 moest iedereen schrijfmachines, inkt, papier, stencilmachines e.d. inleveren bij het plaatselijk politiekommissariaat. Wie op dit ogenblik iets dergelijks wil aanschaffen, dient een toelating te bekomen bij dit plaatselijk politiekommissariaat. 'Een professor van de ULB vertelde me, dat hij op een wetenschappelijk congres was in Warschau, en dat bij het enige copiemachine op de universiteit, steevast een militair op wacht stond met het geweer in aanslag. Toen ik in Polen betrap werd, was dit reeds de vierde keer dat ik materiaal naar ginder bracht. De vorige keren had ik vooral materiaal overgebracht om te kunnen drukken, en massa's reeds bedrukte teksten, opgesteld door het bureau van Solidariteit, hetzij in Brussel of Parijs' aldus Babar.

Arrestatie

Zijn arrestatie op 5 juli jl. — Babar had zendapparatuur verstoort in een vracht-wagen waarin volgens officiële papieren van het Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen, enkel humanitaire hulp aan de St. Martinuskerk in Warschau aanwezig was — was volgens Babar te wijten aan een onbegrijpelijke fout van Solidariteit in Warschau. 'Het gebeurde op een appartement, waar voordien uitzendingen van Radio Solidariteit hadden plaatsgevonden, en dat bijgevolg bewaakt werd — in die dagen voordien waren er in dit verband ook al arrestaties geweest'. Babar weerlegt de beschuldigingen als zo hij reeds vanaf de Poolse grens gevolgd geweest zijn, en zo aan de basis gelegen hebben van de arrestatie van de Solidariteitsgroep. 'Ik had eerder die dag nog 10kg inkt afgezet in een drukkerij, dewelke ongemoeid gelaten is. Tevens is mijn gezelschap met mijn Polen binnenkam ook zonder problemen terug kunnen vertrekken'.

Heel de operatie van het brengen van de zender is gebeurd in overleg met de mensen in Warschau, en gefinancierd door het bureau van Solidariteit in Parijs, aldus Babar.

'Arme drommel'

Babar is vervolgens 4 maanden ingesloten in een gevangenis, waar de politieke delinquenten verzameld zijn, en heeft in die tijd steeds met drie op een cel gezeten, die de afmetingen had van drie meter op vier. Geen vlees, nauwelijks verluchting, slechts één bezoek per maand was toegelaten, een half uur wandeling per dag en slechts twee keer maximum drie kilo post per maand... 'In de gevangenis in Polen tracht men je door continue ideologische indoctrinatie te overtuigen van je schuld, totdat je met zelfkritiek voor de dag komt. Het mechanisme is verschrikkelijk. Ik werd eerst een CIA-agent genoemd, later een Tindemanshandlanger, tenslotte een misleide arbeider in handen van Solidariteit, om te komen tot 'een arme drommel, die niet beter wist'. De afstand tussen de ideologie en de praktijk, de wet en de realiteit is in Polen zo groot, dat zij voor een complete schizofrenie zorgt. Enerzijds is men bv. fanatiek anti-amerikaans, maar toch is de dollar in Polen de meest gebezigde ruilmunt. Als Jaruzelski spreekt van de militarisering van de vitale economieën, dan bedoelt hij eigenlijk dat de arbeider beschouwd wordt als een soldaat in oorlogstijd. De ontrouw van de arbeider wordt aldus gelijkgesteld met desertie, wat natuurlijk belangrijke consequenties heeft met betrekking tot de socialistische regimes, stelt Babar. Zo o.m. met betrekking tot de gezondheidszorg die gratis zou zijn. De schizofrene toestand, in dit geval de corruptie in de hospitalen, zorgt ervoor dat dit gratis aspect beperkt blijft tot de gang van de hospitalen. Wie in een kamer wil geraken, moet fors onder de tafel betalen. De ambulances, naar de

hospitalen toe zijn in handen van privé organisaties, en ook hier dient fors betaald te worden.

Akties

Solidariteit had zich heel slecht voorbereid op een mogelijke staatsgreep, stelt Babar. Men had zo bv. geen klandestiene ondergrondse structuur voorzien. Het is direct na de staatsgreep enkele maanden vrij rustig geweest, waarna men gedurende een tijd is gaan beginnen te ageren om te ageren, op een heel inefficiënte manier.

Toch had men in die tijd reeds speciale aktievormen zo bv. de 444-

Ooggetuigeverslag:

Beiroet après (?) la guerre

(vervolg van p. 3)

vernemen ook van de receptionist van het hotel dat het dorpie midden in de Chouf ligt, een aktueel oorlogsgebied. De vorige avond zijn er zelfs nog enkele jongeren uit hun auto gesleurd en langs de kant van de weg neergeschoten. De receptionist smeekt bijna dat we niet meer naar de Chouf zouden teruggaan.

Kloosters eh puinen

Hotel Le Marly, waar we verblijven is enorm duur en we zien ons genooddacht op zoek te gaan naar een andere verblijfplaats. In de binnenstad vinden we een Capucijnenklooster; de paters zijn zo welwillend ons onderdak te verlenen, maar slechts voor één nacht.

's Avonds bij de TV praten we met de abt van het klooster over de toestand in Libanon. We vernemen dat Bechir Gemayel een uur voordat hij door een aanslag om het leven kwam, in dit klooster op bezoek was. Voor de père supérieur ligt de oplossing in het vertrek van alle vreemde troepen uit Libanon. Hij is een echt nationalist, voelt zich op de eerste plaats Libanees en pas dan kristen. Hij heeft zo zijn kritiek op Israël — ze zouden er op uit zijn profijt te halen uit hun aanwezigheid in Libanon. Over Sabra en Chatilla: 'Het is vreselijk wat daar is gebeurd, maar niemand spreekt over de aanslagen op kristelijke dorpjes, die even gruwelijk waren'.

's Anderendaags gaan we onderdak vragen in een bevriend klooster in Baabda, een voorstad van Oost-Beiroet. De rit naar Baabda loopt opnieuw langs verwoest gebied. Vele gebouwen zijn doorzeefd van boven tot onder. Ook hier militaire controles langs de weg. Het klooster zelf is opgetrokken op een heuvel die een panoramisch overzicht biedt op de Libanese hoofdstad. Vanop dit punt is met het blote oog een duidelijk onderscheid te maken tussen de verwoeste en minder getroffen gedeeltes van Beiroet.

Als de pères Antonins van het bevriend klooster horen dat we van Leuven komen, stoep hun vriendelijkheid. Waarom is ons nog steeds niet duidelijk. We kunnen er in elk geval niet verblijven. Terug naar 't stad dus. Dit gehots begint ons langzaam de keel uit te hangen.

Op de terugweg stop onze bestuurster in een verwoest dorp. Ze dringt erop aan dat we foto's zouden nemen: 'Regarde tout ça, c'est terrible.' Toch kijkt ze bij het fotograferen ongerust om zich heen. Als we terug in de auto stappen: 'Ik woon hier.'

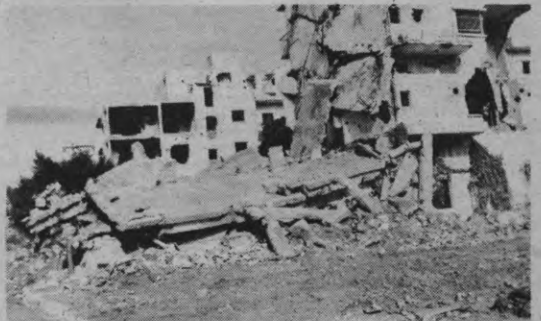
Medische wisseling?

We dringen er bij de Charel op aan om werk te maken van het doel waarvoor we hier eigenlijk zijn gekomen. Op zoek naar hospitalen dus. Het is op die manier dat we terecht komen in het Trad-hospitaal, in de binnenstad van West-Beiroet. We worden er gul ontvangen.

Het Trad-hospitaal is een privé-hospitaal. Nu niet steigeren, want de publieke hospitalen in Libanon zijn niet leefbaar, omdat er niet de sociale voorzieningen zijn zoals hier, noch zoïets als het riziv. Op onze skeptische vragen antwoordt de directeur dat ze wel veel contacten onderhouden met ziekenhuizen in de bergen en dat hij zelfs bereid is ons daar een rondleiding te verzorgen. We spreken af dat we in het hospitaal tien dagen zullen verblijven.

aktie. Iemand schrijft een pamflet op vier exemplaren, en geeft dit door aan evenveel personen, die op hun beurt de tekst vier keren overschrijven en verder geven. Na een korte tijd heeft de tekst 'ondergronds' een enorme aktieradius bereikt. Dan is er het KVK (koördinatiekomitee) opgericht, waarna de algemene staking van 10/11/1982 is uitgeroepen, dewelke een grote flop geworden is. Rond dit mislukken zijn twee hypothesen geformuleerd.

De ene zegt dat Solidariteit niet meer geïntegreerd is in de samenleving. 'Ik sta echter achter de tweede hypothese, die stelt dat de oproep slechte ordewoorden bevatte en tactisch verkeerd was', stelt Babar. 'De staking zou immers vele doden géén hebben, en mogelijk een interventie (vervolg op p. 9)

Een duidelijk onderscheid tussen de verwoeste en minder getroffen gebieden van Beiroet... (foto Wim Verhelst)

In één van de volgende Veto's op terug.

Terug naar huis

Op de luchthaven is er een strenge controle. Bij het binnenkomen je paspoort tonen. Even verder inspectie van de bagage. 'Do you have heroine, hasjies?' We antwoorden ontkennend. Toch wordt een van ons in zijn broek getast. Na het passeren van de doecane, nog twee controles: doorlichten en doorzoeken van de handbagage, een paar trappen af en we worden van kop tot teen gefouilleerd. In de bus naar het vliegveld vraagt een Libanees ons: 'Wat doet een Belg in Libanon?' In de ramen zitten kogelgaten.

Ludo Schildermans
Wim Verhelst

De Universele Rekening geeft je een voetje voor in het leven.

Deze week in onze 'monsterreeks' over de Vlaamse universiteiten: de VUB deel II. Met weer een antwoord, en wel op volgende vragen: waarom beheerders nooit aan politiek doen, hoe het komt dat eigen verantwoordelijkheid zoveel zware lasten en zo weinig lusten schenkt, en, last but not least: waarom wil men elk jaar aan de VUB een studentenparlement stichten? Of: de ruiten van deze unief waren wel proper, maar bij gebrek aan glazenwassers...

De VUB: een glazen huis of modder op de ruiten?

Op 23 november '82 werd aan de VUB, met een speech van rector Steenhaut en van de voorzitter van de Sociale Raad (SOR), een nieuw gebouwencomplex ('nieuw' is relatief, men had een bestaand complex en een nieuwe functie gegeven) ingehuldigd voor alle sociale diensten, met de naam 'Studentendienstenwijk'. Ook Vrij Onderzoek en BSG hebben er elk één lokaal. Een huzarenstukje, in een tijd waarin oeveral op sociale uitgaven bespaard wordt, en als publiciteits stunt om nieuwe studenten te werven zeker niet mis. (Hoewel de rector beweert dat die doelstelling er niet achter school.) De nieuwe gebouwen worden beheerd door de SOR, die verantwoordelijk is voor de sociale sector, en ook de kringen een zekere armslag geeft. In die gebouwen vind je o.a. een centrum voor relationele en seksuele problemen (SJERP), de studentendokter en -psychiater (beter toegerust dan in Leuven), een dienst voor studieadvies, een jobdienst, creatieve ateliers enz... Verder is er ook nog een kaffee, dat omwille van de optredens die er plaats hebben, het "Kultuurkoffie" genoemd wordt.

Rond het beheer van de sociale sector, en de sociale raad, is aan de VUB een hele filosofie opgebouwd. Deze universiteit wil de studenten opleiden tot kritische burgers met een open oog voor wat er in de samenleving gebeurt, en hen de beste middelen ter beschikking stellen om zich als student te kunnen ontplooiën. Niet zonder trots noemt de VUB zichzelf "een student-vriendelijke universiteit". Middelen daartoe zijn diensten als studieadvies, een goede opvang en begeleiding in de kandidaturen. Maar om dezelfde reden wil men de studenten nauw betrekken bij het beheer van de universiteit, meer in het bijzonder door het nagenoeg volledig aan de studenten toevertrouwen van de Sociale Raad. Begrijpelijkerwijze is het studentenleven dan ook nauw verbonden met de SOR.

Het is mensens!

De samenstelling van de SOR laat vermoeden dat het de universiteit mensens is met haar pedagogische doelstellingen. Er zetelen 6 rechtsreeks en jaarlijks verkozen studenten in. Verder nog twee vakbondsleden en twee leden van de Raad van Beheer (RvB). Deze laatste zouden in theorie studenten kunnen zijn, maar dat is meestal niet zo. Verder nog een afgevaardigde van de rector en een afgevaardigde van de voorzitter van de RvB. Met trots wordt gezegd dat de afgevaardigde van de rector een student is, nl. Eric Verrept. Vorig jaar was hij inderdaad nog full-time student, dit jaar doet hij echter een 'bijkomend jaar'. Vrij uitzonderlijk dit jaar is dat, op voordragen van de leden van de SOR, ook voor het ondervoorzitterschap een student (een hele echte) verkozen werd, Erwin Declerck, die er al een jaartje voorzitterschap van VO op heeft zitten. Tijdens die periode wist hij die kring uit het niets terug op te knikken tot een behoorlijke werking. Naast de twaalf stemhebbende leden zetelen in de Raad ook verschillende adviseurs, personeelsleden bijvoorbeeld, die een bepaalde dienst van de sociale sector runnen.

SOR doet ongeveer hetzelfde als de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS) in Leuven, maar met doelstellingen, maar staat oncindig veel dicht bij de studenten, die er ook heel wat meer in de pap te brokken hebben. Dit schepet een heel andere situatie dan aan

de KUL. In Leuven groeien de standpunten van de studenten in de verschillende raden, die in hoge mate autonoom zijn, en over belangrijke werkingskredieten beschikken; die structuren hebben ze zelf opgezet (zie ook bij BSG vorige week). Aan de VUB is er door de overheid een relatief losse structuur gekreëerd, waarbinnen studenten uit-genoemd worden om voor een groot deel zelf de beleidsoplossingen te nemen. Het werkingsveld en de financiële mogelijkheden van de studenten-stukturen, die buiten het praktisch beheer staan, zijn echter veel beperkter.

Stoelen binnen de lijntjes van de begroting

De leden van de SOR zijn natuurlijk niet onbeperkt in hun mogelijkheden. Ze moeten namelijk elk jaar een begroting voorleggen aan de RvB; op basis daarvan wordt een zekere som toegekend. Dat bedrag bestaat voor een groot deel uit staatsopgaven en een gedeelte van het niet-geafkeerde patrimonium (NGP): dit zijn grosso modo de eigen inkomsten van de universiteit, voornamelijk inschrijvingsgelden, die niet dadelijk een bestemming hebben. Aan de VUB wordt het NGP hoofdzakelijk gebruikt om de sociale sector toe te staan de afschrijvingen van de gebouwen in de studentenwoningwijk te betalen (zie ook verder).

Eigen inkomsten — bijvoorbeeld uit het verhuren van kamers — vormen ook een belangrijke inkomstbron (ongeveer de helft). Tenslotte zijn er nog de tussenkomsten van andere instanties: enkele diensten van de sociale sector, zoals SJERP en de kinderdagverblijven, staan open voor derden, dit zogezegd om de openheid van de unief naar de buitenwereld te bewerkstelligen. Het is dan handig meegenomen dat men om die reden mee kan eten uit de subsidieruimte van het Ministerie van Volksgezondheid, het Ministerie van Cultuur, de provincie Brabant, en ook bijdragen ontvangt van het AZ. Alle inkomsten samen zijn goed voor een 170 miljoen.

Natuurlijk een onmogelijk bedrag om te beheren voor mensen die ook nog studeren. Dat wordt opgevangen door een ganse trits vast personeel die de zaken "aan het bollen" houdt. Zo is het bv. vrij evident dat de restaurants in zekere mate hun eigen boontjes doppen (en opsheppen) onder leiding van een eigen verantwoordelijke. Die verantwoordelijken hebben zo'n beetje hun eigen manier van doen, en begrijpelijkerwijze houden zij niet erg van pottekijkers.

Kijken in de potten, wachten aan de rijen

Dat mocht een lid van de SOR, die in de verbruikerskommissie voor de restaurants zetelt, ondervinden. Een nieuwe maatregel van de SOR was dat studenten hun studentenkaart moesten tonen om tegen laag tarief te kunnen eten. De daarmee gepaard gaande vertraging vergrootte de rijen wachtenden in het restaurant dramatisch. Het SOR-lid zette daar zijn ijverige schouders onder, teneinde verandering te brengen in deze onhoudbare situatie, maar stootte daarbij op heel wat weerstand bij de verantwoordelijke. De man voelde zich onheus bejegend; alsof hij onbekwaam was om beleid te voeren!

Een bijkomend nadeel is dat binnen die diensten heel wat misbruiken mogelijk zijn. Over het beleid binnen de huisvestingsdienst (het toekennen van kamers aan mensen die daar normaal gezien geen kans op hebben, met de in voege zijnde criteria — een soort puntstelsysteem) wordt bv. nogal druk gefluisterd op de kampus, en een artikel in 'De Morgen' dat deze toestand uitbracht, moet nogal wat opschudding hebben veroorzaakt. Zoiets schijnt nu echter eenmaal tot de natuurlijke loop der dingen te behoren, niet alleen op de VUB (of zelfs niet zoveel daar...).

Twee miljoen minder

Hét grote probleem voor de beheerders van de SOR, is ons inziens dat de SOR enerzijds een beheersorgaan is, en m.a.w. geen forum voor politieke actie of diepgaande discussies binnen de brede massa, en anderzijds dat de vertegenwoordigers nogal weinig backing hebben van de studenten.

Om met het eerste te beginnen. Als men een bedrijf, want dat is het toch wel, runt, dan moet men in zekere mate efficiënt te werk gaan. In een tijd van dalende subsidies en stijgende kosten betekent dat, dat men onpopulaire maatregelen moet nemen. (Zo werd bv. het laatste jaar het budget van de SOR nog met 2 miljoen ingekrompen en kwade tongen beweren dat de reden hiervoor is dat er het voorgaande jaar 2 miljoen zou verdwenen zijn — iets wat door Eric Verrept met veel klem werd ontkend. Hoe dan ook, men moet die twee miljoen van ergens halen.)

Zulke maatregelen zijn o.a. de verhoging van de maaltijdsprizen en de verhoging van de huurprijzen voor alle klassen forfaitair (*) met 300 fr. per maand. Eerlijkheidshalve moet hier wel gezegd worden dat studenten die in financiële moeilijkheden zitten, bij de sociale dienst goedkope tickets voor de resto kunnen kopen (zonder dat er aan de bonnetjes iets te merken valt). Die kwestie van de huurprijzenverhoging deed echter heel wat stof opwerpen. Tegenstanders beweerden dat zoiets gewoon onverantwoord was, gezien het feit dat de huisvestingsdienst winst maakte. Of dat nu waar is, is moeilijk zwart op wit te bewijzen (de verantwoordelijke van de huisvestingsdienst, Emmerechts, zou het zelf hebben gezegd). Een paar berekeningen van onze zijde wijzen er evenwel op dat met een verhoging van 100 fr. voor de twee laagste categorieën — waar de meeste studenten terug te vinden zijn — en 300 fr. voor de hoogste men er óók geraakt was.

Is de huisvestingsdienst zelfbedruipend?

M.a.w. dat de huisvestingsdienst dan volledig zelfbedruipend was, tenminste als men de afschrijvingen van de gebouwen niet inrekenet. Zoals hoger gezien, dient de tussenkomst van de sociale sector hier grotendeels voor.

Maar in essentie gaat het hier om een politieke vraag. Moet de huisvesting in de sociale sector zelfbedruipend zijn, en zo ja, is het dan nog wel een sociale sector, en niet eerder het einde ervan? En moet de sociale sector de interesse van de gebouwen wel betalen, hoewel de gebouwen later van de unief worden? In hoeverre is de universiteit hier sociaal?

Maar de stroom ingewikkelde dossiers maakt dit soort vergaande discussies binnen de SOR nagenoeg onmogelijk. Wat linkse jongens de nogal sarkastische opmerking ontlokt dat de SOR enkel maar dient om in naam van de studenten besparingen door te voeren die in feite door de RvB zijn opgelegd. Ons lijkt het probleem hoofdzakelijk dat men in de SOR inderdaad deze discussies moeilijk kan voeren, maar dat er ook geen enkel ander studentengaan wil of kan discussiëren of actie hier rond kan ondersteunen met documentatie en uitrusting.

Wat ons onmiddellijk op het tweede probleem brengt: de informatiedoorstroming van en naar de studenten. Het werken binnen de SOR is een tamelijk harde noot om te kraken, en de studenten die dat willen doen houden niet veel tijd over voor andere dingen, zoals het doorspelen van info en consulteren. Het BSG probeert hier gedeeltelijk iets aan te verhelpen, maar zoals beheerder Verrept zelf zegt, is zelfs het samenbrengen van de beheerders — om een gezamenlijke strategie te bepalen — steeds een hachelijke onderneming gebleken. Daarnaast zijn er verscheidene pogingen geweest om een studentenparlement of -raad e.d. te stichten, maar dat ging slechts goed 'tot de tijd van blokken daar was'.

Voorzitter van de SOR, Eric Verrept (met grimmige blik): zelfs het samenbrengen van de student-beheerders — om een gezamenlijke strategie te bepalen — is steeds een hachelijke onderneming gebleken. Alles hangt uiteindelijk af van de persoonlijke inzet en motivatie van de student. Men kan weten als men wil.

(foto Wim Verhelst)

Hoe onverantwoord is eigen verantwoordelijkheid?

Eric Verrept vertelt verder dat, toen hij in de onderwijsraad zetelde (een afspijting van de RvB die zich met onderwijszaken bezighoudt) en die een nieuw examenreglement uitgedokterd had, blijkbaar iemand van de studenten erg geïnteresseerd was, omdat '8 bladzijden toch wat veel is'. Wat volgens hem enkel illustreert dat alles van de persoonlijke inzet en motivatie van de student afhangt, en dat men kan weten als men wil. Het is natuurlijk een klassiek probleem.

Ons inziens is de weerzin die er aan de VUB wat schijnt te heersen om vertegenwoordigers bijeen te brengen, de doorstroming en discussie breder en formeler te organiseren — waar die nu toch een gedeeltelijk échec kent — aan twee oorzaken te wijten. Dat alles dan nog los van de skepsis of zo'n structuren überhaupt wel zouden werken, gezien de apatie van de studenten en hun onderlinge bekechtheid.

Een eerste oorzaak is het erg open karakter van de VUB. Het is een jonge universiteit, met veel jonge professoren, die niet op hetzelfde voetstukje staan als in andere uniefs. Je kan er alles aan vragen, om het zo te stellen. Bovendien is de VUB een jonge instelling, en men wil zoveel mogelijk overlappen aan het eigen initiatief van de mensen: een filosofische keuze. Veel kan wellicht ook nog groeien.

Maar, er zijn maars. Het ideaal dat men vooropstelt — van de student die zijn eigen verantwoordelijkheden opneemt binnen het universitair bestel, en daarmee 'niet-kognitieve vaardig-

heden' aankweekt (speech Steenhaut) — blijft op deze manier voor zeer weinigen voorbehouden, zonder kans om er meer mensen in te betrekken. Het feit dat de SOR zo'n grote greep heeft op BSG en VO betekent dat deze organisaties, als mogelijke kiemen van een studentenstructuur, zeer weinig groeiemogelijkheden kunnen benutten. En tenslotte is het naïef om te geloven dat er zonder duidelijke structuren bij de brede massa discussie van enig peil kan losgewerkt worden, of een degelijke doorstroming gerealiseerd.

Op die manier is het gevaar inderdaad wel groot dat, met de veroudering van de VUB, de student-beheerders steeds meer ingekapseld zullen worden, het protest monddood gemaakt. En de eerste tekenen daarvan zijn er al. Iemand die al lange jaren slijt op de VUB zei ons dat er een groeiende kloof bestaat tussen de vrijzinnige en open doelstellingen van de VUB, en de hand over hand toenemende bureaucratie.

Pieter T Jonck
Wim Verhelst

(*) Voornamelijk naargelang het inkomen moet men een hogere of lagere prijs voor een kamer betalen: zo zijn er vier categorieën.

Na the voice of bureaucracy, volgende week the voice of the governor: een anderhalf uur durend gesprek met VUB-rector Oscar Steenhaut. Dit alles zal u geseerveerd worden met enige randbedenkingen. □

Een gebeurtenis in de Vlaamse uitgeverwereld!

STANDAARD HISTORISCHE ATLAS
samengesteld door R. Geivers

Gegevens

45 synthese kaarten, ca. 180 deelkaarten en 100 tijdtafels.
7 basiskleuren: grijs: territorial, bruin: politiek, blauw: sociaal, rood: economisch, paars: religieus, groen: wetenschappelijk en geel: kunstgeschiedenis.
Termenregister met meer dan 1000 historische trefwoorden.

Didactisch geheel nieuw

Kleurrijk en prettig werk materiaal, duidelijk en zeer concreet, geen afzonderlijke ruimtelijke schetsen, maar groeiprocessen op een kaartvlak, wetenschappelijk gefundeerd, in een groter verband herkenbaar, diversiteit en coherentie samenhang van het werk materiaal.

475 F-

Standard Boekhandel
Naamesstraat 57 - LEUVEN
016/23.98.21

(ADVERTENTIE)

Universitaire Vredesweek aan de K.U. Leuven

Tijdens de komende week worden aan de K.U. Leuven voor de tweede maal Universitaire Vredesdagen georganiseerd, waarbij in alle faculteiten lezingen en debatten over de vredesvraagstukken gepland worden. Daarnaast gaan er ook verschillende centrale

aktiviteiten door, waarbij o.m. een ontmoeting met Bernard Benson — auteur van "Het Vredesboek" — voorzien wordt.

Enkele jaren terug werd 1 maart over de ganse wereld uitgeroepen tot *Universitaire Vredesdag*. De bedoeling daarvan was om op die dag aan alle universiteiten een bezinning te wijden

aan de levensbelangrijke problemen van oorlog en vrede. De opvoeding tot vrede is immers een kontinu en permanent proces, en het spreekt vanzelf dat de universiteit vanuit haar onderwijs- en onderzoekstaken daarbij een grote verantwoordelijkheid heeft.

Vorig jaar werd voor de eerste maal een dergelijke Vredesdag aan de K.U. Leuven georganiseerd, waarbij in de meeste faculteiten alternatieve lessen over de vredesmatiek werden gegeven. Daarnaast gingen ook enkele centrale activiteiten door, zoals een debat met verschillende politici over de Belgische wapenhandel en wapenindustrie, en een informatieavond met de bekende Noorse vredesonderzoeker Johan Galtung.

En week lang actief

Dit jaar wordt voor de tweede maal een dergelijke Vredesdag georganiseerd. De verschillende activiteiten zijn overigens gespreid over de ganse week van 1 maart, zodat eigenlijk van een Universitaire Vredesweek kan gesproken worden. Het volledige programma wordt trouwens elders op deze pagina afgedrukt.

Hieruit blijkt alvast dat in alle faculteiten lezingen en debatten over de vredesmatiek zullen doorgaan. Deze zijn voor allen vrij toegankelijk. Daarbij komen zowel hoogleraren van de K.U. Leuven, militairen, vertegenwoordigers van vredesbewegingen als buitenlandse deskundigen aan bod. Zo worden volgende buitenlandse gast-sprekers tijdens de Vredesweek uitgenodigd: prof. Tinbergen, emeritus-hoogleraar economie, voormalig Nobelprijswinnaar economie en vooral bekend als auteur van het RIO-

rapport; prof. Röling, emeritus-hoogleraar volkenrecht en polemologie, oprichter en gewezen directeur van het Polemologisch Instituut te Groningen, en één van de grondleggers van de polemologie als wetenschappelijke discipline; prof. Boeker, hoogleraar theoretische natuurkunde aan de Vrije Universiteit Amsterdam, voorzitter van de werkgroep polemologie van deze universiteit, en voorzitter van het Nederlandse Overlegorgaan tegen de kernbepaling; en Drs. Wecke, directeur van het Studicentrum voor Vredesvraagstukken te Nijmegen.

Een andere opmerkelijke gastspreek is ongetijfd Minister van Buitenlandse Betrekkingen Tindemans, die in zijn functie als buitengewoon hoogleraar van de K.U. Leuven en titularis van het kollege "Buitenlands beleid van België" toegezegd heeft om een uitzetting te geven over "Het Belgisch buitenlands beleid inzake vredes- en veiligheidsproblemen", gevolgd door een discussie. Ook worden twee interessante debatten aangekondigd, resp. over "Als gelovige kiezen voor kernwapens: kan dat?", met deelname van o.m. opperaalmoezener Luysterman (zie apart artikel), en over "Wetenschap, technologie en bewegingspolitiek", met deelname van o.m. prof. Snoeys, dekaan van de faculteit toegepaste wetenschappen.

Naast deze fakultaire initiatieven, worden ook verschillende centrale activiteiten georganiseerd. Meest in het oog springend daarbij is ongetijfd de geplande ontmoeting met Bernard Benson, vooral bekend als auteur van "Het Vredesboek" (zie ander artikel). Benson zal allereerst de achtergronden van zijn filosofie toelichten, vanuit de vraag: hoe wordt

een voormalig wapenspecialist "strijder" voor de vrede? Daarna zal hij vooral handelen over de toepasbaarheid van zijn aktiemiddelen, vanuit de vraag: wat kan de universitaire gemeenschap doen voor de vrede? Vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines — resp. humane (prof. Buyst) en geneeskundige wetenschap (prof. Delooz) — zal dan ingehaakt worden op het behandelde thema "Universiteit en Vrede", en nadien kunnen de vragen vanwege het publiek uitgebreid aan bod komen. Moderator van het gesprek is prof. Leirman, voorzitter van het departement pedagogische wetenschappen.

Andere centrale activiteiten zijn: een vredesmaaltijd in de verschillende universiteitsrestaurants, met informatieavonds, dia- en videovertoningen; een vredesviering; en een konsert met liederen van Huub Oosterhuis. Ook wordt als apotheose van de Vredesweek de veelbesproken film van Sir Richard Attenborough, over het leven van de Indische pacifist Gandhi, in avant-première vertoond.

De organisatie van de verschillende activiteiten in het kader van deze universitaire vredesweek werd overigens voorbereid door de zgn. Interfakultaire Koördinatiegroep Vredesonderzoek. Dit is een werkgroep, bestaande uit studenten en uit leden van het academisch, wetenschappelijk, administratief en technisch personeel van de K.U. Leuven, die momenteel ook werkt aan een voorstel tot oprichting van een interfakultair vredesinstituut. Meer inlichtingen over deze groep kunnen bekomen worden bij Luc De Munck, Tiensesteenweg 101, 3200 Kessel-Lo. □

PROGRAMMA UNIVERSITAIRE VREDES DAGEN

Centrale activiteiten

Dinsdag 1 maart vanaf 11.00 u.: vredesmaaltijd, met informatieverschaffing over de Universitaire Vredesdagen (alle universitaire restaurants);

Woensdag 2 maart, 18.15 u.: vredesviering, verzorgd door de Universitaire Parochie (O.L.Vrouwkerk), met daarna een broodmaaltijd (Parochiecentrum);

Woensdag 2 maart, 20.30 u.: de universitaire gemeenschap in gesprek met Bernard Benson, over "Universiteit en vrede", m.m.v. Prof. W. Leirman, Prof. P. Van de Meerssche, Prof. L. Buyst en Prof. H. Delooz (Grote Aula) — toegangsprijs 100 fr. (niet studenten) / 50 fr. (studenten);

Donderdag 3 maart, 20.30 u.: "Onvrede", concert met liederen over de vrede van Huub Oosterhuis, verzorgd door het koor van de Universitaire Parochie o.l.v. G. Dedene (O.L.Vrouwkerk);

Vrijdag 4 maart, 20.15 u.: "Gandhi", avant-première van de film van Sir Richard Attenborough, met een inleiding door Dr. W. Callewaert, en na de voorstelling receptie met Indische specialiteiten (Studio 1) — toegangsprijs 250 fr. (plaatsen grotendeels voorbehouden voor personeelsleden van de K.U. Leuven en voor medewerkers aan de Universitaire Vredesdagen).

Fakultaire activiteiten

Godgeleerdheid: Prof. R. Burggraeve over "De etische aspecten van de kernbepaling" (maandag 28 februari, Parochiecentrum, 20.30 u.), en Prof. B.J. De Clercq, opperaalmoezener A. Luysterman, lt.-kol. C. Desmet, P. Lansu en G. Goris over "Als gelovige kiezen voor kernwapens: kan dat?" (dinsdag 1 maart, Grote Aula, 14.30 u.)

Filosofie: Prof. Dahlstrom over "De betekenis van de brief van de Amerikaanse bisschoppen" (onder voorbehoud — nadere gegevens ontbreken)

Rechtsgeleerdheid: Prof. J. Niezing over "Het vredesonderzoek en de bewapeningswedloop" (donderdag 3 maart, DV, 14.00 u.), en Prof. B.V.A. Röling over "Volkenrecht en vrede" (vrijdag 4 maart, DV, 11.00 u. — onder voorbehoud)

Economische wetenschappen: Prof. J. Tinbergen over "Vrede en ontwikkeling" (dinsdag 1 maart, VHI, 15.00 u.)

Sociale wetenschappen: Prof. L. Preneel over "De historische achtergronden van de Koude Oorlog" (maandag 28 februari, AV, 10.00 u.), R. Heremans over "De Verenigde Naties en de ontwapening" (maandag 28 februari, AV, 11.30 u. — onder voorbehoud), Prof. L. Tindemans over "Het Belgisch buitenlands beleid inzake vredes- en veiligheidsproblemen" (maandag 28 februari, AV, 17.00 u.), M. Herman over "Kansen op wapenbeheersing en ontwapening" (donderdag 3 maart, AV, 14.00 u. — onder voorbehoud), en Prof. B.V.A. Röling over "Ontwapening, ontwikkeling en veiligheid" (vrijdag 4 maart, AV, 14.00 u. — onder voorbehoud)

Geneeskunde: Prof. B.J. De Clercq en Dr. J. De Loof over "België en de bewapeningswedloop: medische en ethische aspecten" (woensdag 2 maart, Ga, 14.00 u.)

Farmaceutische wetenschappen: Prof. M. Errera over "De biologisch gevolgen van een atoomoorlog" (maandag 28 februari, AV, 20.00 u. — onder voorbehoud)

Lichamelijke opleiding: Prof. F. De Wachter over "Sport als vredesfaktor" (dinsdag 1 maart, C200, 16.00 u.)

Letteren en wijsbegeerte: Prof. C.C. De Keyser en F. Van Hoof over "Vredesopvoeding: theorie en praktijk" (dinsdag 1 maart, LW, 10.00 u.)

Psychologie en pedagogische wetenschappen: Prof. C.C. De Keyser, F. Van Hoof en A. Janssens over "Vredesonderwijs: theorie en praktijk" (woensdag 2 maart, AV, 8.30 u.), Prof. W. Leirman, F. Janssens en J. Wellens over "Vredeswerk — vormingswerk" (woensdag 2 maart, AV, 11.00 u.), en Prof. P. Van de Meerssche, Prof. E. Van Avermaet en L. Wecke over "Psychologie, vriend- en vijandbeelden" (woensdag 2 maart, PsI, 11.00 u.)

Wetenschappen: Prof. E. Boeker over "Vredesopvoeding in het middelbaar wetenschapsonderwijs" (donderdag 3 maart, C200, 10.00 u.), en M. Heirman over "Ontwapenen — ontwikkelen" (donderdag 3 maart, AW, 10.00 u. — onder voorbehoud)

Toegepaste wetenschappen: Prof. R. Snoeys, Prof. F. Cerulus, F. Coolsaet en I. Verpoest over "Wetenschap, technologie en bewapeningspolitiek" (dinsdag 1 maart, Rekreatiecentrum, 20.30 u.), en L. Crollen en D. Barrez over "Kernbepaling, de NAVO en de vredesbeweging" (dinsdag 1 maart, C300, 10.00 u.)

Landbouwwetenschappen: M. Franco over "Vrede en ontwikkeling in landbouwkundig perspectief" (dinsdag 1 maart, C200, 10.30 u.)

Bernard Benson:

Van wapenspecialist tot vredesaktivist

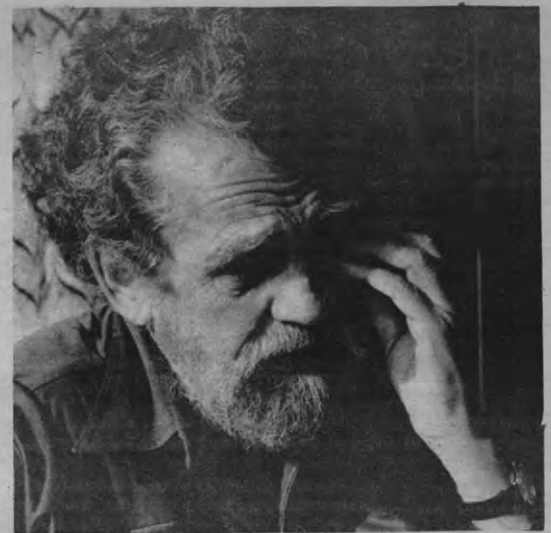
Dé centrale activiteit van de universitaire vredesweek 1983 is ongetwijfeld de gespreksavond met Bernard Benson. Daarom een beknopte biografie van deze "vredesapostel".

Bernard Benson werd in 1922 geboren uit een franse moeder en een engelse vader. Nauwelijks 18 jaar, geeft hij zich in de tweede wereldoorlog op als vrijwilliger bij de Royal Air Force. Blijkbaar heeft hij het "uitvinden" in het bloed, want hij werkt er elektronische systemen uit die de RAF toelaat om precisiebombardeeringen uit te voeren tegen Duitse stellingen. Hij werkt ook aan raketten met zelfrichtende koppen, en aan de deltavleugel. In 1946 wijkt hij uit naar de Verenigde Staten, en werkt er bij de firma Douglas mee aan de eerste computers. Hij richt verschillende bedrijven voor elektronisch materiaal op, en verwerft zo'n 130 brevetten.

Op 39-jarige leeftijd besluit hij een streep te zetten achter zijn leven als fysikus en informatika-deskundige. Hij verkoopt al zijn bezittingen, wijdt zich vanaf dan haast uitsluitend aan de filosofie. Na een ontmoeting met Tibetaanse monniken, richt Benson in het hartje van het Franse Dordogne, één van de grootste centra voor Tibetaanse cultuur in West-Europa in.

Eind 1980 verschijnt dan in Frankrijk "Le livre de la paix". Het boek kent onmiddellijk en overvloedig succes: het wordt op enkele maanden 4 keer herdrukt. Samen goed voor zowat 50.000 exemplaren. In 1981 verschijnt de Nederlandse editie bij de Leuvense uitgeverij Kritak, en momenteel zijn meer dan 20 vertalingen verschenen. Al is "Het Vredesboek" op het eerste zicht een sprookjesboek — het werd sinds het verscheen meer dan eens vergeleken met "De Kleine Prins" van Antoine de Saint-Exupéry — vol naïef klinkende waarheden over oorlog en vrede, toch ontkende het een storm van positieve reacties.

Ongetwijfeld is Benson met dit boek geslaagd in zijn voornaamste bedoeling, nl. het confronteren van de mensheid met het gevaar van een mogelijke kernoorlog. Met de woorden van "De Vrienden van Het Vredesboek": "Lange tijd heeft er een gevoel van apathie en onverschilligheid geheerst, maar het eenvoudige verhaal van Het Vredesboek heeft de mensen de ogen geopend. Ze beseffen nu dat zo'n oorlog helemaal niet

Bensons Fantastische Plan: een lichtende kaars in deze duistere wereld. Aangestoken door iedereen die voor totale vrede is, en 'geteld' met infrarood scanners op Amerikaanse en Sovjetsatellieten. Asjemenou!

onvermijdelijk is. Overal ter wereld staan er steeds meer mensen op die vastbesloten zijn te handelen."

"Het Vredesboek" was voor Benson overigens nog maar een begin van zijn projecten voor de vrede. Eén van de akties die loskwam door het boek, bestond er in mensen uit te nodigen een brief te sturen naar de Amerikaanse en Russische president, met het verzoek een einde te willen stellen aan de waanzinnige bewapeningswedloop.

Een kaars voor de vrede

Het meest fantastische plan waarmee Benson rondloopt, is ongetwijfeld de manifestatie die vermoedelijk in augustus van dit jaar (verjaardag van de eerste atoombom op Hiroshima) zal plaatsvinden, en die moet uitlopen op een wereldwijd plebisiet voor de vrede. In samenwerking met Unesco zullen dan immers twee kinderen uit alle landen in een vliegtuig naar elk land met kernwapens vliegen. Overal waar het toestel landt, zal een campagne opgezet worden om ieder die voor totale ontwapening is voor de vrede te laten stemmen, en dit door een

kaars aan te steken op het ogenblik dat de stad verduisterd wordt. Via infrarood scanners op Amerikaanse en Sovjetsatellieten zal het aantal kaarsen geteld worden, en de uitslag van deze "stemming" kan de volgende ochtend bekend zijn: men zal dan weten hoeveel mensen voor de vrede gestemd hebben.

Het klinkt ongelooflijk, maar er mag ongetwijfeld verwacht worden dat Benson erin zal slagen om ook dit idee door te drukken. Dergelijke aktie is trouwens rationeel niet meer beoordeelbaar, maar is in de eerste plaats een filosofische daad. Ongetwijfeld zal Benson trouwens dit project toelichten tijdens zijn uitzetting te Leuven, en kunnen hierover dan ook concrete vragen gesteld worden. Ondertussen wordt aan iedereen alvast de mogelijkheid geboden om een kleine steunbijdrage te verlenen: de opbrengst van de vredesmaaltijd, die op 1 maart in alle universiteitsrestaurants zal doorgaan, wordt aan Benson overhandigd ter realisering van dit project voor de vrede. □

Buurtwerk De Straatmus: Tegen leegstand en verkrotting

‘Wij menen dat wanneer stad en staat door nalatigheid in gebreke blijven, het de taak van de burger is om zelf alles te ondernemen om deze toestand aan te zuiveren’, aldus de Straatmus in een persnota, daterend van 1 februari 1983. Men telt in Leuven een 700-tal leegstaande woningen (bron: “Woning-schouwingen in het Vlaamse gewest”) en men problematiseert vooral drie aspecten: de rechtstreekse hinder voor omwonenden, het straatbeeld dat geschonden wordt, maar vooral de ‘schrijnende tegenstelling tussen het steeds groter wordende aantal woningzoekenden en zij die bewust hun woning laten leegstaan.’

één gat gevangen, en zet inmiddels een nationale campagne op touw om buurtwerken en verenigingen in Vlaanderen te verenigen in een Nationaal Front tegen leegstand, ten einde te komen tot een nationaal platform, Reeds heeft men een voorstel tot gemeentelijk reglement ingediend ter betuigeling van de Leuvense leegstand. Binnen Leuven staan volgende acties op til, het opsporen van grote eigenaars in Leuven en proberen hun eventuele speculaties te volgen; het starten van een ‘aktiegroep leegstand’ waar verschillende organisaties uit het Leuvense deel van zullen uitmaken. Als concrete plannen worden genoemd: een aktiedag over leegstand in Leuven, een volkstrubunaal, een klachtofoon over leegstand, een voorstel rond leegstandswetgeving. We zullen volgende week verder ingaan op de problematiek van de Leuvense leegstand, en hierin wellicht de gewoelige maar beroeren van diegenen die

Barones De Walque inspannen tegen de Straatmus, waarin de leegstandsproblematiek centraal stond. De vrederechter van Leuven diende op 8 februari jl. een uitspraak te vellen in dit dispuut, waarbij de erfgename de uitdrijving eisten, uit het door het buurtwerk als buurthuis gebruikte Jozef-II-straat 24-pand, en daarenboven een schadevergoeding opeisten van 100.000 Bf. wegens ‘gederfde huurvergoeding’.

Even resumeren

‘Voor de kijkers die pas hebben afgestemd’... herhalen wij nog even dat de Straatmus een buurtwerk is, in Leuven, dat al jaren in de clinch ligt met de erfgename van barones De Walque die een hof bezitten, die gelegen is temidden van 151 huizen, die kwa oppervlakte minder aan groen bezitten dan de bewuste hof die sinds jaren niet gebruikt wordt.

Ten aanzien van die tuin zijn menige acties gevoerd, maar in de Jozef-II-straat bezat de barones ook een huis — de barones is dood sinds 1980, en sindsdien spreekt men van de erfgename —, en dat hebben de buurtwerkers in het najaar van 1980 in gebruik genomen. Het huis was verkrot na vijf jaar leegstand en bezorgde de buren veel last, gaande van ongedierte, vochtplekken, tot verstopte riolering en dus wateroverlast. Het buurtcomité werkte in die tijd meer dan twee maanden in het bezette huis en investeerde tienduizenden franken nieuw materiaal. In een tekst uit die tijd verantwoordt men de ‘kraak’ of de ‘ingebruikneming’ als volgt: “Wij meenden immers dat in het geval van het huis nr. 24 alle voorwaarden vervuld waren waarin het recht op wonen moest primeren op het eigendomsrecht: het huis stond reeds geruime tijd leeg; er werd een voorstel tot huur door het buurtwerk aangeboden; de eigenaar weigerde het pand te onderhouden, zodat het een hinder werd voor de buurt. Hij kwam dus volgens ons zijn plichten als eigenaar niet na. Wij menen immers dat het eigendomsrecht een relatief recht is, en dat het ook een aantal plichten inhoudt. Aan de ene kant moet men zijn eigendom onderhouden. Aan de andere kant heeft de eigenaar een plicht tot gebruik, zeker op een ogenblik dat de vraag naar woningen veel groter is dan het aanbod. De leegstand is dus mee een van de oorzaken van overdeven huurprijzen”, aldus de Straatmus. Het huis was in gebruikgenomen in het najaar van 1980, maar de onderhandelingen met het stadsbestuur om én tuin én de huizen (met name 2) van De Walque te kopen waren nog bezig, en wat betreft de huizen werd het gesprek gevoerd met de sociale bouwmaatschappij Heuvelhof. Reeds voor de ‘kraak’ had

Buurtkomitee van De Straatmus: een verkrot huis saneren, meer dan twee maanden werk, tienduizenden franken investering en op de koop toe bedreigd met uitdrijving. En ook nu nog kan de buurt niet rustig slapen; de uitspraak in de rechtszaak is voor onbepaalde tijd uitgesteld. (foto Kris cosaert)

de sociale bouwmaatschappij Heuvelhof in juli 1980 aan de notaris Bosmans, die zaken regelt voor de erfgename De Walque, echter laten weten dat men beslist had het huis te kopen, en tevens was er het voorstel om reeds vanaf nu het buurtwerk het huis te laten huren aan 5000 fr. huursom. Het buurtwerk verklaarde zich bereid deze som te betalen. De onderhandelingen echter schieten in 1981 nauwelijks op, alhoewel én de stad én de bouwmaatschappij zich bereid verklaren het aan te kopen, en ‘beloftes’ terzake doen aan het buurtwerk.

In de kontekst van de gemeenteraadsverkiezingen, de zgn. ‘elektorale werken’, dreigt notaris Bosmans in september 1982 een uitdrijving bij middel van gerechtelijke vervolging in te stellen, als het stadsbestuur niet tot aankoop overgaat. De meerderheidspartijen voelen zich blijkbaar ‘elektoraal’ het best met hun noch-vis-noch-vlees-positie van ‘beloftes’ versus ‘niet-aankoop’, waarmee én vriend én vijand elektorale diep in de ogen kan gekeken worden. De notaris zet door en op 8 februari jl. vond dan voor de Leuvense vrederechter *Het proces plaats*, waarbij het buurtwerk begrijpelijk zowel de sociale bouwmaatschappij én de stad daagden als getuigen.

Salomon en de krakers

In het Laatste Nieuws wordt het konflikt voor de rechtbank de ‘eerste grootste krakerszaak in ons land’ genoemd. Het konflikt is kompleks, omdat er drie partijen in het spel zijn. Enerzijds het buurtwerk, anderzijds de erfgename, Tussenin staat de Stad Leuven en de sociale bouwmaatschappij Heuvelhof die in onderhandeling zijn om én tuin én huizen te kopen. Rechter Hoylaert (een vrouw!) heeft wellicht gemeend een Salomons-oordeel te moeten vellen, door een uitspraak voor onbepaalde tijd uit te stellen. Er is nu geen schriftelijk vonnis, en zijn we aangewezen op kranten om de ‘waarheid’ van wat ze gezegd heeft, op te sporen. De *Gazet Van Antwerpen* schrijft “De rechter maakte nog geen datum voor uitspraak bekend, maar liet zich toch ontvallen dat ‘De Straatmus’ blijkbaar te vroeg in het betrokken pand was getrokken. Mocht de rechtbank een uitdrijving bevelen, dan behoort het tot de mogelijkheden dat de stad het huis toch aankoopt of onteigent met het oog op de sanering van de wijk.” In

het Laatste Nieuws vinden we al volgende belangrijke nuancering: “Wij zijn nog niet in Nederland. Zolang de stad niet ontteigent of koopt, blijft de eigenaar dezelfde. Maar ik zou het toch heel spijtig vinden dat er een uitdrijving moet plaats vinden omdat de stad Leuven als kandidaat-koper en de erfgename De Walque, als verkopers, het been stijf houden. Vooral indien er een paar maanden later toch een akkoord uit de bus zou komen. Wat een hoop ellende toch, en voor niets...”. De Morgen spreekt van “overbodige kosten om tot uitdrijving over te gaan, en dit vooral met betrekking tot het Buurtwerk”.

Stank, ongedierte, vochtinslag en andere humor

Tijdens de zitting hadden advocaten van het buurthuis gepoogd zoveel mogelijk af te schuiven naar de stad en de bouwmaatschappij omdat die als sinds 1979 beloven het huis ter beschikking te stellen van het buurtwerk, en diensengevolge de bezettungsvergoeding die geëist wordt, maar moeten dragen. “Hun belofte heeft ons in het huis gebracht.” In eerste instantie worden die financiële eisen afgewezen, omdat het huis helemaal terug opgeknap is, en de eigenaars steeds hebben geweigerd zelfs maar te praten over de huurvoorwaarden. Het juridisch spel dat op het proces gespeeld wordt, staat wat in contrast met de theoretische verdediging van de ‘kraak’ in teksten van het buurthuis. Hier stelt men duidelijk dat in dit geval alle voorwaarden voor het recht op wonen aanwezig waren, om dit recht te laten primeren op het eigendomsrecht. “Het huis stond reeds geruime tijd leeg. De eigenaar weigerde het pand te onderhouden. Het kwam zelfs zover dat het huis, dat reeds vijf jaar leegstond, een hinder werd voor de buurt (stank, ongedierte, vochtinslag bij belendende huizen...). In die zin menen wij dat de eigenaars hun rechten voor een groot deel verloren hebben.” Rechter Hoylaert vroeg zich tijdens de zitting op het vredegerecht met luide stem af waarom de stad de knoop niet doorkat met onteigening? Het is wellicht binnen de huidige kontekst van de juridische verhoudingen ‘smadelijk’ bedoeld, te veronderstellen of Mevr. de Rechter deze opmerking, geformuleerd, binnen de huidige kontekst van ‘kapitalistische verhoudingen’, humoristisch bedoeld heeft?

Luc Vanheerentals

De Straatmus voerde een affiche-aktie tegen de leegstaande panden, met hierin als centraal thema ‘Leegstand — Schande’. Het buurtwerk zit niet voor

OVERAL TER WERELD VIERTEN DE MENSEN

HET WAS VERUIT DE GROOTSTE FEESTDAG VAN HET JAAR.

Kernbewapening en ethiek

In juni 1981 hield aartsbischop Raymond Hunthausen van Seattle in de Verenigde Staten een toespraak tot het kongres van de Noord-West Pacific Synode van de Lutherse Kerk in Tacona. Onderwerp was: “Eenzijdige ontwapening en belasting weigeren als antwoord op atoombewapens”. (Deze toespraak is in vertaling te vinden in het Archief van de Kerken van 10 april 1982, jg. 37, nr. 7.)

is schitterend. Nochtans bleek de idee kwasi onmogelijk te realiseren.

Ondertussen schrijven we al begin dit academiejaar. Door een voldoende realiteitszin bij de betrokken personen werd dan beslist het over een andere boeg te gooien, zonder daarbij de idee achter het genoemde project te laten schieten. Een serieuze opvolging van het fakultaire project op de universitaire vredesdag lag in dezelfde lijn. Er werd een heuse werkgroep opgezet ter voorbereiding van 1 maart. Na heel wat zoek en ander werk kwam onderstaand project tot stand. Een debat rond kernbewapening waarin vertegenwoordigers van de traditionele vorm van verdediging gekonfronteerd worden met nieuwere ideeën. Konkreet betekend dat: Eerwaarde Heer *Luytsterman*, opperaalmoezener uit het leger; Luitenant-kolonel *C. Desmedt*, docent aan de militaire hogeschool; *Paul Lansu*, medewerker van Pax Christi; en *Gie Goris*, oud-praes van de studentenwerking aan de fakulteit Godgeleerdheid, medewerker Broederlijk delen, en deskundige inzake sociale verdediging.

De bedoeling is dat deze 4 mensen zichzelf voorstellen aan de hand van de vraag waarom zij voor deze of gene vorm van verdediging kiezen, vanuit hun kristen-zijn. Vandaaruit kan er dan een discussie groeien, waarin ook

onderwerpen als: de relevantie van bisschoppelijke verklaringen aangaande de bewapening-ontwapening; de problematiek van het vijandsbeeld, tussen aan verdediging; de relatie tussen economisch-sociaal klimaat en oorlog... aan bod kunnen komen.

De discussie zal geleid worden door prof. *B.J. De Clercq*, verbonden aan de fakulteit der sociale wetenschappen, en ondermeer docent in de sociale moraal.

Het debat, onder de titel “*Kiezen voor kernwapens als kristen, kan dat?*” grijpt plaats op dinsdag 1 maart van 14.30 tot 17.00 u. in de Grote Aula van het Maria-Theresiakollege aan het hogeschoolplein.

Gelijktijdig met de uitwerking van het debat liep er aan de fakulteit een seminarie onder leiding van prof. *Burggraeve* met als onderwerp: *kernbewapening en etiek*. Het resultaat van het werk van een 40tal studenten die hieraan meewerkten zal in de vorm van een bundel vanaf mei verkrijgbaar zijn op de kursusdienst van de fakulteit.

Iedereen is op één maart van harte welkom op de fakulteit. Uiteraard is er ook tijd uitgetrokken om het publiek de kans te geven te reageren op hetgeen gezegd zal worden, en om vragen te stellen.

Jos Vandikkelen

Dit gebeuren was de rechtstreekse aanleiding voor een paar *proffen en studenten van de fakulteit Godgeleerdheid* om eind vorig academiejaar de koppen bij mekaar te steken. Dit viertal zocht naar wegen om ook ons episkopaat uit zijn schelp te lokken. Het lag in de bedoeling een tekst op te stellen waar gans de fakulteit kon achterstaan en die dan ter goed-afkeuring voorgelegd zou worden op een nationale bisschoppensynode.

Dit alles klinkt zeer mooi. De bewegingheid om als godsdienstwetenschappers op eigen terrein ook een stem te laten horen als afwijzing van gans de politiek rond kernbewapening

euroliezen
rekeningen
ontwikkelingshulp
productie
spaarwezen
investeringen
demografie
werkgelegenheid

INTELLIGENCE SERVICE

De G-Bank zet haar Documentatiecentrum open voor de studentenwereld.

G ADVERTENTIE

Communicatie of Manipulatie: het interview

Hoevel in het boek de noodzaak van goede afspraken (binnen 'functionele relaties') sterk wordt benadrukt, zijn onze gasten iets over tijd. Maar dat is hen alvast vergeven: waarschijnlijk hebben zij alle drie een zware dagtaak achter de rug.

Wij zitten rond de tafel in het bureau van Kringraad met **Arsène Lenaerts**, ekonomist en adjunct administratief-directeur van een Amerikaanse firma te Brussel, **Marije Nijs**, huisarts en **Lieve Devriendt**, psycholoog. Alle drie zijn zij medewerker aan het boek 'Communicatie of Manipulatie'.

Een gesprek.

Veto: *Het boek is geschreven als resultaat van een aantal colloquia. Kunt u ons wat meer vertellen over de werkwijze van uw onderzoek? En daarbij aansluitend: in het boek worden niet alle auteurs vermeld. Kunt u daar wat dieper op ingaan?*

Nijs: Alles samen zijn we met een driehonderd mensen, waarvan de meeste minstens middelbaar onderwijs hebben genoten. Er zijn directeuren, maar ook sekretarissen, dokters, maar ook verpleegsters in het onderzoek betrokken geweest; langs beide kanten van de sociale ladder dus, en dat vonden wij belangrijk.

De meesten onder hen hebben een professioneel leven, ze zijn gehuwd, enz. Een stuk van hun vrije tijd werken ze mee aan de SICR. Er zijn ook enkele professionele onderzoekers bij, maar de meesten zijn niet full-time betrokken in wat klassiek het onderzoekswerk wordt genoemd.

Het onderwerp van onderzoek is de problemen van het dagelijkse leven te behandelen en de mensen werken hieraan mee om er zelf profijt uit te trekken, voor zichzelf, in hun gezinsleven, en om te gebruiken in hun werk.

Veto: *Het onderzoekscentrum SICR is gedeeltelijk Frans, gedeeltelijk Nederlandstalig. Is er een duidelijk verschil bij de Nederlandse bewerking van het boek?*

Lenaerts: In de oorspronkelijke versie staan heel veel typisch Franse voorbeelden. Die zijn vanzelfsprekend minder duidelijk voor een Nederlandstalig publiek; zodoende zijn de terminologie en de gebruikte namen aangepast.

Devriendt: Het is dus niet enkel een vertaling, maar vooral een bewerking.

Lenaerts: De meest fundamentele vraag die we gesteld hadden bij de vertaling was i.v.m. de kritiek op het instituut 'Kerk'. In Vlaanderen wordt heel weinig gepraat over de gevolgen van het kristelijk denken voor de mensen. Vandaar dat we het uiteindelijk toch belangrijk vonden om die kritiek op papier te zetten, en niet aan zelfcensuur te doen.

Hier wordt ons nog eens diepgaander de werkwijze van SICR toegelicht: mensen met problemen schrijven hun ervaringen op papier en sturen die naar het onderzoekscentrum. Daar koördineert een onderzoeksleider het geheel, en verspreidt alles opnieuw onder de leden. Bovendien wordt er op regelmatige tijdstippen samgekomen voor het doorlichten in groep van specifieke 'hete hangijzers'.

Op onze vraag wat zij bedoelen met 'empirisch onderzoek' wordt geantwoord dat zij bij het bespreken en behandelen van problemen uitgaan van dagelijkse ervaringen, die heel nauwkeurig worden beschreven. Vanuit dat feitenmateriaal werd het boek opgesteld. Vandaar de afwezigheid van cijfers.

***

Veto: *Waarom wordt er juist zoveel kritiek uitgeoefend op de kristelijke kerk? De hedendaagse waarden zijn toch ook bepaald door andere ontwikkelingen, bijvoorbeeld de economische, zeg maar 'kapitalistische' evolutie?*

Lenaerts: Het is belangrijk te zien dat wij nooit vanuit een a priori 'nu willen we dat eens gaan bewijzen' zijn vertrokken. Wij gingen wel van onze dagelijkse ervaringen uit, en de bevindingen die wij doorgevoeren werden ook gelezen door mensen wiens denken mentaal gehandikt is door een opvoeding in deze eeuwenoude kristelijke cultuur.

Wij schrijven echter ook over reklame, en het woord 'multinationals' kan je verschillende keren tussen de lijnen lezen. Maar het kerkelijke denken heeft meer invloed dan meestal wordt gezien: kijk maar eens naar mensen die links of progressief zijn, en zelfs als vrijzinnigen leven — hoe dikwijls moet je niet vaststellen dat hun denken erg bepaald is door een kristelijke opvoeding?

Veto: *Toch denken wij dat er fouten in jullie redenering zitten, vooral waar het gaat over de kristelijke moraal. Kun je nog eens globaal uitleggen wat jullie kritiek daar juist is?*

Devriendt: Bij de kerk wordt altijd verwezen naar God als tussenpersoon: daardoor wordt alles van de werkelijke geschieden. Ofwel ziet men alleen de dader, ofwel alleen de daad, ofwel alleen de gevolgen. De globaliteit onder ogen zien is bijna een verbod. Zo speelt bijvoorbeeld de intentie bijna altijd een grotere rol dan de daad zelf: en dat op de manier wordt de verantwoordelijkheid uit het oog verloren. Tja,

COMMUNICATIE OF MANIPULATIE: HET BOEK

Het boek *Communicatie of Manipulatie* ('Het dagelijks leven in het licht van de werking van de hersenen') is sinds enkele maanden verkrijgbaar in vele Leuvense boekhandels. En mij werd gevraagd het boek te bespreken; gezien de beperkte plaats, zal ik het kort houden.

Eerstens: bij het lezen van dit werk viel het op dat zo'n turf (338 bladzijden) zo vlót vleist. Dit spreekt voor het boek: ik heb zelden over dit onderwerp een dergelijk heldere uiteenzetting onder ogen gekregen. Anderzijds is dit dan weer een punt van kritiek: bijwijlen is het werk zó vulgariserend, dat het met zijn talrijke voorbeelden 'uit het leven gegrepen' — op zich ook een pluspunt — lachwekkend wordt. 'Voer voor studenten of niet?' is dus een vraag die door de potentiële student-lezer zal moeten beantwoord worden.

Waarover gaat het? In het eerste deel wordt uiteengezet wat *functionele communicatie* is: een manier om op een bewuste wijze te leven, met duidelijke afspraken en overeenkomsten. En dit op je eentie (Hfdst. 1: 'Eerst nadenken... pas dan communiceren') of samen met anderen (Hfdst. 2 en 3: 'Hoe nadenken met een aantal mensen samen', resp. 'Hoe een gemeenschappelijke actie op touw zetten').

Centraal in het boek staat het tweede deel: 'Mechanismen en gebruik van de hersenen'. Uitgaande van de morfologie van de hersenen worden de manieren om aan *hypnotische beïnvloeding* te doen en om een *hypnotische greep* te voorkomen dan wel om eruit los te komen, besproken. De hersenen bestaan uit het reptielenbrein (zettel der instincten) en het limbisch systeem (zettel der emoties en geheugen op lange termijn), samen de ARCHEO-CORTEX enerzijds, en de NEO-CORTEX (zettel van de meer abstracte functies, zoals lezen, schrijven, verbeelding, ...) anderzijds.

Steunend op de studies van Erickson over hypnose verwerkt men al dit fraais tot een (soms ongelooftwaardige) manier om de dagelijkse problemen op het gebied van communicatie te lijf te gaan.

In het derde deel ('De bedrieglijke consensus') tenslotte wordt aangetoond hoe samenwerking en relaties kunnen verzieken tot uitbuiting en bedrog. Het is in dit stuk dat ook flink de vloer wordt aangeveegd met een stuk van wat psychologische therapieën.

Je zou het boek een aanzetting tot meer zelf- en leefbewustzijn kunnen noemen, maar het is zeker geen assertiviteitstraining. Wél kan het een mooi kritisch inzicht bijbrengen in de verborgen gevaren die op de loer liggen bij het dagdagelijkse omgaan met jezelf en anderen; en da's natuurlijk altijd mooi meegenomen.

Toch blijf ik met veel twijfels zitten: zo wordt het bv. nergens duidelijk uit welke hoek de wind nu juist waait. En blijft daar dat onbehaaglijke gevoel dat door de interdisciplinaire pretentie — die de schrijvers hoog in hun vaandel dragen — deze bundel impressies soms tot gruwelijk onwetenschappelijke schrijverij ontaardt. Maar replieken op deze vragen vindt u misschien in het interview hiernaast.

Het werk werd samen ervaren en geschreven door SICR, Société Internationale de Recherche Interdisciplinaire sur la Communication. *Communicatie of Manipulatie. Het dagelijks leven in het licht van de werking van de hersenen.* Saint-Erne, Empirika, 1982. Voor de prijs van zo'n 8 alamamaaltijden is het volledig van jou. WIV

da's natuurlijk gemakkelijk: als je iets gaat pikken, biecht je alles op, en je bent er van af. Maar teruggeven, dat is nog iets anders!

Lenaerts: Uiteindelijk gaat het om wat je doet en om wat de consequenties daarvan zijn, wat het zichtbare is.

Veto: *In het boek staat de fysiologische werking van de hersenen centraal.*

Nijs: Ja, dat is eigenlijk één van de enige dingen waar we zeker van zijn, het is dan ook het uitgangspunt van ons boek geweest. De hersenen zijn het instrument bij uitstek van de communicatie. De mens kan zijn hersenen gebruiken voor bewuste of onbewuste manipulatie door het ont koppelen van de neo-cortex van de archeo-cortex.

Veto: *Maar het bewuste proces van ont koppeling dat door hypnotiseurs wordt toegepast stellen jullie gelijk met een spontane ont koppeling. Kan dat zomaar?*

Lenaerts: Het basisfenomeen is hetzelfde. Erickson's konklusie was dat 80% van het dagelijks leven hypnotisch van aard is. Alleen heeft hij deze theoretische stelling nooit omgezet naar dagdagelijkse situaties. Wij willen antonen dat dat daar ook mogelijk is, dat daar technieken voor zijn, bijvoorbeeld de woordenvloed. Als iemand een eindeloze redevoering afsteekt en daarbij van de hak op de tak springt, kan hij jou inderdaad in een soort hypnotische toestand brengen. Let wel, dat is nog geen trance, natuurlijk! Er zijn gradaties in dat fenomeen.

Nijs en Devriendt: De werking van suggestie in de hersenen dient wel nog verder worden te onderzocht. Maar dat is een taak voor neurologen. Men denkt nu dat het te maken heeft met de werking van de twee hersenhelften. In het boek wordt alleen de vraag gesteld of dat niet iets zou te maken hebben met ont koppeling: plotseling blijkt dat je je geheugenfiches niet meer kan gebruiken, en alles van het verleden je ont glipt.

***

Wij vroegen of dit geen stelling uit de transaktionele analyse was. Daarop replieerde Lenaerts dat dit een 'typisch intellectuele reactie' was, boven-

dien bepaald door het kristelijk denken: je moet ofwel binnen een systeem (de kerk!) denken, ofwel niet. Hij opteede daarentegen voor een genuanceerder denken, waarbij plaats is voor evolutie in de meningen.

***

Veto: *Wat is de functie van de emotie in het boek? We kunnen ons nl. niet van de indruk ontdoen dat volgens jullie heel het leven indeelbaar zou zijn in duidelijke afgescheiden functionele relaties. Je kan toch zomaar niet je emoties aan de kapstok laten hangen?*

Lenaerts: Functioneel wil niét zeggen afwezigheid van emotie. Integendeel. Het is een empirische ervaring dat afwezigheid van emotie duidt op een hypnotische situatie.

Nijs: Wat wij zeggen, is dat de emotie ergens verband moet houden met een feit. Dit verband kan echter door de opvoeding worden verwrongen. Neem bijvoorbeeld het ja-knikken. Als dat je thuis is ingelepeld, kan je dat voor de rest van je leven doen, terwijl daar telkens een positieve emotie zal aan verbonden zijn. Maar je ziet niet meer dat men op die manier misbruik van je maakt, wat dus eigenlijk een negatieve emotie zou moeten veroorzaken! Als je nu de samenhang terug gaat zien tussen de werkelijke feiten en de emotie, kan je die verwringing herstellen. Wij stellen dus zeker niet dat je niet zou mogen gaan wandelen in de bergen en daar een leuk gevoel hebben.

Devriendt: Bij functionele relaties gaat het er ook niet om van inhoudelijke kontrakten of afspraken te maken met iemand. Zo bakten ik (bij mijn werk als kinderpsycholoog) het terrein niet inhoudelijk af, maar wel naar de vorm: ik toon mijn manier van werken en ik verwacht anderzijds medewerking van de ouders.

Lenaerts: Functioneel moet je niet noodzakelijk zien als 'koud'. Het is wel belangrijk — ook in bijvoorbeeld koppelrelaties — wederzijds duidelijke afspraken, ideeën en verwachtingen te hebben. Zo kan je opgevoed zijn door een moeder die alles voor je deed, en dan hetzelfde gaan verwachten van je vrouw. Maar daarvoor ben je toch niet met haar getrouwd! Je ziet dat er in dit (vervolg op p. 9)

Lenaerts (links): 'Uiteindelijk gaat het om wat je doet, wat het zichtbare is. Nijs (rechts): 'Wij stellen dus zeker niet dat je geen plezant gevoel zou mogen hebben bij een wandeling in de bergen' (foto Guido Janssens)

(ADVERTENTIE)

alstublieft

Pencoprint maakt een eind aan tijdgebrek op de tekenkamer.

tijdwinst

Tijd die verspild wordt voor het uitvoeren van steeds weer hetzelfde tekenwerk. Pencoprint's Xerox 2080 vergroot en verkleint tekeningen, illustraties, affiches. Maakt van oude tekeningen nieuwe. Supersnel. Gestoken scherp. Is een tekening verbleekt of ingescheurd? Met onze 2080 maken we er snel een keurige afdruk van. Een wijziging? We drukken ongefixeerd, vlakken het te veranderen stuk uit en fixeren. Klaar voor de wijziging!

afdrukmateriaal

A1 of 620 mm breed bij bijna iedere lengte. Normaal papier, kalkpapier, tekenfilm (polyester of acetaat)

niet te groot en niet te klein

Pencoprint's 2080 zorgt ervoor dat uw afdrucken altijd precies op maat zijn. Iemand die met een miniem onderdeel van een grote tekening bezig is, hoeft niet moeizaam te frunniken in een klein hoekje van die hele lap. En een ander die op het werk maar een klein plekje toe zijn beschikking heeft, hoeft niet te worstelen met een half papieren voetbalveld.

originelen

AO of 914 mm breed bij bijna iedere lengte. Niet lichtdoorlatend, doorschijnend of transparant.

PENCOPRINT, TIENSESTRAAT 36 TEL. 016.22.10.39

'Futurisme is niet dood', was waarschijnlijk de mening van een niet onbelangrijk deel van het publiek na het bekijken van de diareportage. De lichtbeelden van Jack Goldsteins schilderijen gaven enkel een idee van geweld, oorlog, prestige, macht. De begeleidende muziek kon je vrij goed vergelijken met de klanken bij het inleidende promotiefilmpje van een fabrieksbezoek aan FN-Herstal. Een moment om als Veto-redakteur nattigheid beginnen te voelen.

Alhoewel... Na een tijd lijkt Goldstein's boodschap wel leeg. Verwarring bij het publiek. Zitten wij hier nu echt bij FN of is dit een grap? Of doet die vraag niet terzake? De kunstenaar verklaart zich nader. Naar eigen zeggen heeft hij in zijn artistiek bestaan zowat de omgekeerde weg afgelegd; van film over plaatopnamen, naar performance om bij... schilderij kunst uit te komen. In zijn werk gaat de aandacht naar de afstand die in de media tussen boodschap en ontvanger, de konsument, bestaat. "Deze notie is belangrijk in Amerika: daar groeit je op in de media". Een story-line wordt in een dergelijke optie overbodig, zelfs schadelijk: "Als je naar een bommenwerper kijkt, zie je de gevolgen die het bestaan van dat toestel meebrengt niet." Als de Amerikaanse artiest zijn schilderijen stuk voor stuk overloopt, wordt er meer en meer duidelijk. Een witte — zéér artistieke — vlek op een immense zwarte achtergrond is nauwkeurig overschil-

Jack Goldstein, op een avond: Over platen, schilderijen en video

derd van een luchtfoto... van de brand in Dresden.

Goldstein gebruikt allerlei middelen om een afstand tussen de kijker en de inhoud te bereiken: zijn schilderijen zijn dikwijls zwart-wit, een ideologisch ééndimensionaliteit; hij gebruikt grote zwarte vlakken met slechts een klein focuspunt: een brandend gebouw in de verte, een stad... In latere produkten is er onderaan ook nog een rode band, die de distanciëring met het zwarte schilderij nog groter maakt. Afbeeldingen van bombardementen zijn "an abstract picture", vliegtuigen in de wolkenhemel betekenen "the resurrection, glorification of the world".

A futuristic vision sees the display in destruction — a burning building is not too different than the 4th of juli as celebration.

Iets wat nauw aansluit bij Goldstein's schilderijen, zijn zijn plaatopnamen. Een plaat is voor hem immers in de eerste plaats een object, een stuk materie, vergelijkbaar met de mens: het vinyl is het lichaam, de geluiden op de groef zijn hetzelfde als ieders "own mind".

Om die materialiteit te beklemtonen heeft hij eens de randen van de pas gepresen platen niet laten verwijderen; losse vinyl hangen aan de zijkant. Deze Amerikaanse behandelt trouwens zijn platen als platte borden: de

vingers op de groeven, de ene plaat op de andere... En bewust.

Het concept van zijn opnamen volgt niet zo direct muzikale wetten. Een voorbeeld. Jack Goldstein gaat naar de soundlibrary en vindt er een opname van het geluid van neerstortende gebouwen en een van een gillend publiek. Het resultaat wordt een plaat met kant 1 (de bovenkant) een opname van instortende gebouwen bovenop kant 2: het gillende publiek. Het geluid wordt dus wel topografisch goerdend, maar niet chronologisch, als een muziekwerk.

Het klinkend resultaat lijkt wel op sommige — eerder minimalistische — werken met Zen-invloeden, maar zijn

tion over the image", wat het publiek een nieuw wereldbeeld zou geven.

An explosive is beaty before its consequence.

Goldstein besloot de avond met een voorstelling van enkele van zijn films. Deze zetten dezelfde lijn voort die in de andere facetten van deze kunstenaar al merkbaar was. Zoals het filmpje van de duitse scheper, gekonditioneerd in de Hollywood-studio's om te blaffen op bevel. Een vijf minuten durend frontaal aanzicht van een — gemani-puleerde — blaffende hond. Over de opname van de bekende Metro Goldwin Mayer-leeuw wordt later met het publiek gediscussieerd. Dit brullende beest zou voor de filmaatschappij de mensen moeten beangstigen, maar het is een puppet geworden, en wordt dan momenteel ook zo gebruikt. "Media makes you freeze, manipulates you".

Volgens Goldstein is het onmogelijk geworden een persoonlijke ervaring uit te beelden en over te brengen. Expressie is enkel mogelijk via een medium, maar iedereen wordt geleefd door de media. "Every is interdependent, I cannot be an individual." Schoonheid heeft zo niets met decoratieve, zelfs niet direct met esthetische waarden te maken: enkel met waarheid. Waarheid, in een struggle for life: "You know, in America nothing's free. That's all a myth."

G.J.

Het is onmogelijk geworden een persoonlijke ervaring uit te beelden en over te brengen. (foto G.J.)

Jack Goldstein (1945 te Brooklyn USA) debuteerde in de filmwereld. In '77 stond hij mee aan de wieg van de Pictures (later New Pictures), een beweging die de New-Wave schilderkunst inleidde in Amerika. Metro Pictures wilde een kunst brengen waarin muziek, film, video, foto & performance verenigd kunnen worden.

De voorstelling van Jack Goldstein op woensdag 9 februari 1983 was georganiseerd door Nervoso en Mecenaz, de kunsthistorische kring.

Babars humanitaire hulp aan Polen

(vervolg van p. 4)

van Rusland tot gevolg gehad hebben'. Deze discussie hangt samen met twee opties die op dit ogenblik binnen Solidariteit bediscussieerd worden. Enerzijds zijn er diegenen die de klassieke strijd willen voeren, en door middel van stakingen, straatoproer e.d. zo vlug mogelijk Jaruzelski willen wippen. Anderzijds zijn er diegenen die rustig hun trijd willen nemen om 'la société clandestine' te bouwen, met hierin ondergrondse structuren die een aantal bestaande structuren doubleren, bv. inzake onderwijs e.d., en op een bepaald ogenblik zullen klaarstaan om de bestaande dictatuur te wippen, en over te nemen. De tweede hypothese baseert haar vertrouwen terzake vooral in het feit dat volgens haar, Jaruzelski geen basis in de samenleving heeft, in tegenstelling tot Solidariteit die op een bepaald ogenblik 9,5 miljoen leden telde.

Babar vrij

Het proces tegen Babar werd gevoerd op 22 en 23 november. Hij werd veroordeeld tot drie jaar effectieve opsluiting, maar werd na betaling van een som van circa 700 000 Bf vrijgelaten. Babar stelt dat zijn vrijlating verrassend is gezien hij 'een oorlogsdad stelde, in een land dat 'n oorlog is

met Solidariteit. Hij denkt dat deze vrijlating te danken is aan een viertal redenen. Enerzijds de goede werking van de Anarchistische Internationale beweging, die in tientallen steden over de hele wereld solidariteitsakties voor zijn vrijlating gevoerd heeft tegen Poolse bolwerken. Zo o.m. hebben in Tokio, Melbourne, Ottawa, Berlijn enz... telkens kleine anarchistische groepjes Poolse autoriteiten laten weten dat ze niet akkoord waren met mijn arrestatie en met de onderdrukking van Solidariteit in het algemeen. Ten tweede waren er de interventies van het Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen bij de Poolse regering. Ten derde werden op het proces in Warschau diverse moraliteitsverslagen voorgelezen opgesteld door bv. alle politieke partijen in België, die aantoonde dat Babar steeds een solidaire activist met de arbeidsklasse geweest is. Ten vierde citeert Babar vooral de honderden mensen die in Brussel voortdurend de Poolse ambassade belaagd hebben d.m.v. een efficiënte psychologische oorlogsvoering. Zo vlogen de ruiten van de ambassade voortdurend aan diggelen, zo ontving de ambassadeur konstant goederen die hij zo gezegd besteld had, zo werden telefoonblokkades georganiseerd enz...

Luc Vanheerentals

Communicatie of Manipulatie

(vervolg van p. 8)

(huwelijks)kontraat een heel andere klausule ('de verborgen relationele klausule') terugkomt: 'Je hebt mij als vrouw gewild, en nu wil je mij nog als meid ook!'

Verder hadden we het in dit gesprek ook nog over sekten, waarover de geïntervieerden duidelijk hun afkeer toonden, maar anderzijds zich toch ook de vraag stelden of het instituut van de Kerk zelf niet werkte zoals de sekten en vandaar de slachtoffers van deze groepen 'van de drop terug in de regen' zou brengen.

Dokter Nijs vertelde ons ook nog dat zij in haar dagelijkse praktijk steeds menselijk heeft gezien die daadwerkelijk waren veranderd. Zo gaf ze het voorbeeld van een vrouw die leed aan zwaarlijvigheid; die vrouw zat ook met het fenomeen van 'ja-knikken'. Zij is gaan nadenken over wat ze eigenlijk zelf wou en de zwaarlijvigheid bleef

weg, en dat zelfs zonder dieet of behandeling.

Als slot stelden de ondervraagden nog dat het 'aan de lezer is om uit te maken wat hij uit het boek haalt. De reacties die wij hebben gehad, waren in elk geval heel positief. Wij hebben echter enkel onze ervaringen willen weergeven, wij hebben niet de waarheid in pacht, en willen de mensen zeker geen systeem opdringen. En vergeet niet: in het boek is elk woord gewikt en gewogen; het leest wel heel vlot, daar zijn we niet bescheiden in, maar je moet het boek wel aandachtig lezen om alles goed te doorzien." Waarvan akte.

Guido Janssens
Wim Verhelst

P.S. SINC heeft nog noten op zijn zang: binnenkort komt een boek uit over psychosomatische ziekten, en er is tevens een onderzoek op stapel over koppelrelaties.

Lieve Gunst, Kunst!

Van maandag 28 februari tot donderdag 10 maart exposeren vier jonge schilders van de akademie van Bosvoorde (Juan Palma, Christophe Cachet, Roger Mertens en Philip Cardoen) in de fakbar van Katechetika. Hun werk heeft zich klaarblijkelijk geïnspireerd op nieuwe stromingen in de schilderkunst (de 'nieuwe' .... vul zelf maar in: een nationaliteit of het woord 'wilden'), en is verder gebaseerd op de ideeën van Roger Somville en een aantal Zuid-Amerikaanse schilders, allen actief in de akademie van Bosvoorde. Als indirecte invloeden worden in de uitnodiging symbolisten en expressionisten als James Ensor, Oscar Kokoschka, Egon Schiele, Jeroen Bosch en Edward Munch genoemd.

Waar R. Mertens werkt in een eerder harmonische en geïntegreerde stijl, is het werk van C. Cachet agressief en fel gekleurd. Philip Cardoen opereert — in de houtskooltechniek — eerder op het non-figuratieve terrein. In Juan Palma vinden we een boeiende confrontatie van de westerse en Zuidamerikaanse cultuur.

EXPOSITIE

4 Brusselse schilders

R. Mertens
PH. Cardoen
J. Palma
C. Cachet

FAKBAR KATECHETIKA

Vannagendag 28 2000 Leenen

Van maandag 28feb tot donderdag 10ma

OPENINGSUREN: ma. vanaf 21.30u.
do.
Di. van 12u tot 16u

Vrije Toegang

ILSE of de absurde ondergang van een strip bart ramakers

DE WOLVES STIJGEN OP...

HAI DIE VOUK...

HET IS ERGERLIJK HOE WEINIG AANDACHT IK BEKRIJG...

NA EEN HELE KORVEL...

Een filmfietshouder die een beetje uit zijn doppen kijkt, kan in Leuven heel regelmatig een leuk filmpje meepikken. Af en toe trekt Veto's onovertroffen filmrubriekje aandacht op een of ander prijzenswaardig werkstuk, maar dat kan lang niet altijd. Plaats- en tijdgebrek bij ons plus te veel minderwaardig spul bij de programmators waaruitens de kwaliteit weggemoffeld geraakt maken het onmogelijk het aanbod systematisch op een kritische wijze toe te lichten. Zo wezen we bv. wél al op CHRISTOSI È FERMATO A EBOLI en HET LAND DER GROTE BELOFTE, ook op YOL, op de oude CAT PEOPLE en op HAMMETT — hiermee vonden we positieve punten bij zowat iedereen die in het Leuvense regelmatig programmeert: respectievelijk org. Filmm, Studio, het Stuc en de Rex. Andere belangwekkende en hoogst bevredigende filminitiatieven zoals de driedaagse over het Duitse expressionisme (Film), DREAM OF PASSION (Stuc) of DE SMAAK VAN WATER (Studio) vielen buiten de Veto-prijzen; in de Rex is sowieso sinds HAMMETT al niets zoeiends meer te rapen. We gaan dat nu even goedmaken door een paar zeer interessante films die

Positieve noot in Veto, zowaar!

Imamura, Rastelli, we love you.

zeer binnenkort in Leuven zullen te zien zijn, kort toe te lichten.

Bij het rijtje van daarnet zijn we doelbewust D.A.F. (De Andere Film) vergeten, hoewel zij toch ook een van de regelmatige filmprogrammators van Leuven zijn. D.A.F. heeft evenwel — in schril contrast met de eerste jaarhelft van vorig academiejaar — nog niet veel ophefmakends laten zien. Toch vangt dit artikel-met-toekomstgerichte-blik aan met een D.A.F.-initiatief, want het tweede semester van 1982-1983 ziet er al veel aantrekkelijker uit.

Shohei Imamura

Het zal volgende week (ma. 28 februari 1983, A.V., 20.30 u.) al de vijfde en voorlaatste vertoning zijn in de reeks 'Imamura-retrospektieve' en toch richt Veto nu pas de spotlichten erop. THE PROFOUND DESIRE OF THE GODS (1968) is dan ook duidelijk de beste uit het rijtje van zes en daarmee een welkome aanleiding om het even over de in Europa nagenoeg onbekende Shohei Imamura te hebben, die deze film maakte. Niet dat de andere vertoende films zonder belangwekkende kwaliteiten zouden zijn (of waren), wel integendeel zelfs, maar THE PROFOUND DESIRE OF THE GODS vat het best en vooral het mooist samen wat Imamura met film zool probeert te doen.

In tegenstelling tot de meer bekende (?) grootmeesters van de hedendaagse Japanse cinema — Kurosawa, Oshima, Kobayashi — is Imamura niet op de allereerste plaats bezig met superverfijnde estetica, noch met de Japanse voorgeschiedenis (samoerai, shogun en diesmeer), maar met eigen-tijds sociaal engagement. Begrijp me niet verkeerd: Imamura is zeker géén pamflet-filmer en ook géén uitsluitend inhoudelijk gericht filmauteur. Hij weet zijn analyses van de sociale conflicten in de Japanse samenleving van vandaag — en dan vooral beoordeeld vanuit de wonden en bressen geslagen door de tweede wereldoorlog — zeer boeiend in aangrijpende verhalen te vertellen aan de hand van het wedervaren van één (of enkele) individu(en). Bovendien zijn zijn kamerahandelingen, zijn sfeervolle zwart-witfotografie en zijn beeldcompositie uiterst verzorgd en bestudeerd, toch wel, maar ze dringen zich niet op de voorgrond; ze staan ten dienste van de dieperligende sociale bedenkingen die Imamura afleidt uit zijn fiktioneel, verhalend feitenmateriaal.

Wij, nietige mieren

Het intro van THE INSECTWOMAN (1963) vat in dit verband mooi samen wat Imamura's visie is op de mens in de hedendaagse samenleving: als een nietige mier rondkruipen en binnen je

beperkingen proberen je eigen wereldje op te bouwen — eventueel samen met anderen maar meestal alleen — en in je eigen behoeften te voorzien; in dat streven sta je evenwel klein, alleen en machteloos tegenover de sociaal-maatschappelijke machina-tie rondom en vooral boven je. Imamura filmt de mier-aan-het-werk in close-up, zoals zijn films een inzoomen zijn op de manier waarop de door hem bestudeerde individuen zich zool uit de slag weten te trekken.

Een bijna-kus van Richard Gere en Debra Winger in *An Officer and a Gentleman*. Een bijna-kus ook van de filmredactie aan Jos Rastelli om zijn leuke initiatief: de sneak previews.

Dat zijn visie en zijn opvattingen van alle tijden zijn en ook op de wereld van samoerai en shoguns toepasbaar zijn, toonde Imamura recentelijk nog aan in zijn laatste film, EUJANAÏKA (1981), die kan worden beschouwd als een Japanse, kleurrijke fresko-ekwivalent van Bertolucci's NOVECENTO (1976). Wie iets van Imamura's denk-wereld en visuele uitdrukking daarvan wil begrijpen, kan best terecht bij THE PROFOUND DESIRE OF THE GODS, dat daar samen met THE INSECTWOMAN het beste, meest verzorgde en visueel knapste beeld van geeft.

Ook zeer knap gevisualiseerd is de romanverfilming van LORD OF THE FLIES (Peter Brook, GB, 1962) naar het gelijknamige werk van William Golding. Waar er over Imamura nogal veel terug te vinden is in de nationale en de internationale pers en in Veto, zodat je zonder de films zelf te zien toch nog hoogte kan krijgen van deze heel eigentijdse filmmaker, is dat voor LORD OF THE FLIES zeker niet waar: die moet je gezien hebben of je kan er niet over meepraten. En de film is het nog méér dan waard ook. Je kan hem zien, volgende week (zaterdag, 26 februari 1983, 20.30 u., in 't Stuc).

Oerinstinkten

Ook hier kan van een sociaal-maatschappelijk engagement gesproken worden, zij het op een totaal andere manier dan wanneer men het over Shohei Imamura heeft. De film moet eerder bekeken worden als een fiktio-nale, verhalende observatie van sociaal en maatschappelijk gedrag. De plot van de film verraadt in dit verband alles. LORD OF THE FLIES gaat over een groep jongens die op een verlaten eiland strandt bij een vliegtuigongeval en een eigengebouwde, niet door cultuur en door volwassenen bevoordeeld beïnvloede 'samenleving' opzetten. Na een succesvolle start verwordt het minimaatschappijje tot een beestachtige, primitieve stammenrivaliteit beheerst door diktatuur, onderlinge strijd, geweld en terrorisme.

De trefzekere taalvaardigheid van meestersverteller Golding, die LORD OF THE FLIES deed uitgroeien tot één der belangrijkste Angelsaksische romans van de laatste decennia (mag ik dat zo toch stellen, ja?), is door Brook getrouw, maar even magistraal en overtuigend in beelden omgezet. De film heeft in de beste momenten veel meer van een thriller dan van een sociale studie en dat is maar goed ook, lijkt me. De geloofwaardigheid die van de prille acteurs uitgaat, is daarbij een van de belangrijkste troeven van de film, ook al moge dat dan mede te wijten zijn aan de indringende vondst van Brook om het groepje acteurs inderdaad enige tijd onbegeleid zichzelf te laten wezen in een verlaten, door henzelf georganiseerd en beheerd oord.

Verskil in benadering

Men merkt al dadelijk dat het belangrijkste verschil tussen de sociale be-

wogenheid van Imamura en die van Brook zit in de benadering van de gegeven "maatschappij". Imamura analyseert aan de hand van een fiktionele rekonstruktie van de werkelijkheid de systemen van onze samenleving, terwijl Brook met LORD OF THE FLIES eerder een metafoor opstelt buiten de dagelijkse werkelijkheid om er zo kanttekeningen bij te kunnen maken. Het effect van dat laatste kan evenwel niet herleid worden tot de oorspronkelijk literaire en verhalende inventiviteit van Golding; daarvoor is de beeldende kracht van Brooks hervertellen, de suggestie in beelden van de magische oer(woud)krachten die de jongens naar hun transformatie tot wilden drijft, te meeslepend op zich, als film.

Een warme aanrader dus, dat voelt u zo ook wel, en niet alleen voor germaïsten, pedagogen en sociologen, hoewel die zeker aanknopingspunten met hun vak gaan vinden. Hopelijk brengen ook anderen echter interesse op voor dit soort engagement, het is het minimum aan maatschappelijke betrokkenheid (en eventueel zelfs zelfreflectie) dat mag worden verwacht.

Sneak Previews

De vorige paragraaf leek wel de laatste van het artikel en toch wou ik nog enkele bedenkingen kwijt over een derde, recent initiatief op filmgebied waar in Leuven van te genieten valt: de donderdagse sneak preview, elke week in Studio 1 om 24 uur. Dit heeft inderdaad zo weinig met het voorgaande te maken dat een breuk in het artikel onvermijdelijk was, met de ekkuzes voor de stijlgebreken vanden. Het initiatief van Studio is echter interessant genoeg en aangezien dit artikel, geïnspireerd door onze lezersrubriek, een positieve benadering van film in het Leuvense voorstaat (eenmalig?), sleur ik het er toch maar bij.

Een sneak preview is een onaangekondigde avant-première van een nieuwe film die op het punt staat verspreid te worden in het commerciële circuit. Als men de zaal binnentapt, weet men alleen dat er een film getoond zal worden (oef!), dat het een avant-première is en dat ze om 24 uur in Studio 1 aanvangt; meer niet. En daar zit net het leuke van dit opzet: men weet namelijk niet waar men 100fr. voor betaalt. Wordt het een onnavolgbaar meesterwerk of een banale, platte en flauwe prullfilm...

Men kan het natuurlijk boerenbedrog noemen en dat is het ook, maar als film eerlijk en open als verkoopsartikel, als consumptiemiddel ziet, wat het ook is, dan is de vondst best leuk. Je wil een avondje uit, je bekommert je niet echt om de cinefiele lulkoek rond film en je wil best het spel meespelen, dan stap je gewoon naar de kassa en je koopt onvervaard een brok verrassing.

Het plezante aan dit initiatief is dat Jos Rastelli je haast altijd aangenaam weet te verrassen. De traditie heeft vroeger, jaren terug, nog bestaan en had toen een goede reputatie verworven na enige tijd, omdat de keuze van de vertoende films uitermate interessant te noemen was. Uit de paar sneak previews die er tot nu toe in de nieuwe reeks geweest zijn, is natuurlijk nog niet veel af te leiden, maar het gaat alvast de goede kant op. Met AN OFFICER AND A GENTLEMAN — intussen al in omloop in de gewone programmatie — en de Belgische film ZEGAN van Patrick Le Bon (o.a. HELLEGAT (1980)) kan het zichzelf verrassende publiek tot nu toe niet klagen. We juichen deze sympathieke, waarschijnlijk voor hem ook lukratieve zet van Rastelli dan ook ten zeerste toe, in de hoop dan maar dat het nivo van de geboden katten in zakken blijft overtuigen. Gaandeweg kan een misser dan al makkelijker vergeven worden. Met rattenvergif, natuurlijk, dat spreekt.

J.H. Verbanck

De Leuvense cafébazen nodigen iedereen hartelijk uit op het Stella uur.

Elke maandagavond tussen 7 en 8 uur Stella tegen 10 fr!

in alle cafés waar je de sticker van het Stella uur ziet. Gezondheid!

